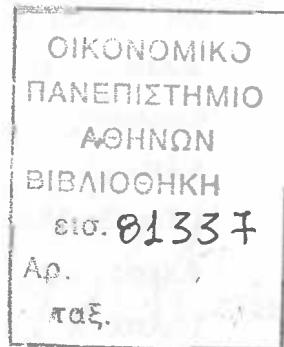

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΕΘΝΩΝ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΠΜΣ με Ειδίκευση στη Διεθνή και Οικονομική Χρηματοδοτική.

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΘΕΜΑ:

**Απελευθέρωση και ελεύθερη λειτουργία της ενιαίας
τηλεπικοινωνιακής αγοράς .**

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ :ΚΟΝΤΑΚΗ ΒΑΣΙΛΙΚΗ

ΑΜ:4050023

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: κ.ΑΣΤΕΡΗΣ ΠΛΙΑΚΟΣ .

**ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ**

ΑΘΗΝΑ 2007

John Smith

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

★ Εισαγωγή . Η πολιτική του ανταγωνισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης.....	σελ.3
• Άνοιγμα των μονοπωλιακών αγορών: ο ρόλος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής	σελ.5
• Έχουν τα κράτη μέλη το δικαίωμα να χορηγούν μονοπωλιακά δικαιώματα?	σελ.6
↓ ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1.ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ: ΓΝΩΡΙΜΙΑ ΜΕ ΤΟΝ ΚΛΑΔΟ.σελ.7	
↓ ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2.ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΩΝ ΜΟΝΟΠΩΛΙΩΝ.....	σελ.9
↓ ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 .ΤΟ ΝΕΟ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ.....	σελ.17
• Διαχωρισμός της υποδομής από τις εμπορικές δραστηριότητες: η άποψη της Επιτροπής.....	σελ.19
• Η όλη δέσμη (5 οδηγίες και ένας κανονισμός).	
'Ένα ομοιόμορφο ρυθμιστικό πλαίσιο.....	σελ.20
• Αδειοδότηση	σελ.21
• Πρόσβαση στο Δίκτυο	σελ.23
• Εγγύηση καθολικής υπηρεσίας.....	σελ.24
• Προστασία της ιδιωτικής ζωής.....	σελ.24
• Φτηνότερη πρόσβαση στο Διαδίκτυο	σελ.26
• Τεχνολογία κινητής τηλεφωνίας τρίτης γενεάς.....	σελ.27
• Οι Τηλεπικοινωνίες κ νέοι κανόνες για τη ψηφιακή ποχή.σελ.28	
• Δικαιώματα και Οφέλη για τους Καταναλωτές - Νέες Δυνατότητες – Υπηρεσίες	σελ.29
• Αποτίμηση των νομικών εξελίξεων στις τηλεπικοινωνίες..σελ.30	
↓ ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4. Κοινωνία της πληροφορίας	σελ.31
↓ ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5. Ευρυζωνικότητα	σελ.30
↓ ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6.Επιπτώσεις της απελευθέρωσης.....	σελ.37
• Διεθνής διάσταση.....	σελ38
• Τι ακριβώς συμβαίνει στους τηλεπικοινωνιακούς οργανισμούς της Ευρώπης.....	σελ39
• Η κατάσταση στην Ελλάδα.....	σελ.43
• Ισχυρά και αδύνατα σημεία των τηλεπικοινωνιακών εταιριών	54
↓ ΕΠΙΛΟΓΟΣ.....	σελ.56
↓ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	σελ.57

Εισαγωγή . Η πολιτική του ανταγωνισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Για πολλούς, η έννοια της "πολιτικής ανταγωνισμού" φαίνεται απόμακρη, νομικίστικη και πολύπλοκη, κάτι που αφορά τους δικηγόρους και τους οικονομολόγους, αλλά που δεν έχει καμία σχέση με τους "απλούς ανθρώπους". Ποια είναι λοιπόν η χρησιμότητα της πολιτικής ανταγωνισμού για έναν απλό άνθρωπο;

Ο ανταγωνισμός μεταξύ των φορέων της αγοράς είναι ένας απλός και αποτελεσματικός τρόπος για να εξασφαλιστούν καταναλωτικά προϊόντα και υπηρεσίες εξαιρετικής ποιότητας σε ανταγωνιστικές τιμές. Οι προμηθευτές (παραγωγοί και έμποροι) προσφέρουν αγαθά ή υπηρεσίες στην αγορά για να ανταποκριθούν στις ανάγκες των πελατών. Οι πελάτες αναζητούν την καλύτερη δυνατή σχέση μεταξύ ποιότητας και τιμής για τα προϊόντα που χρειάζονται. Αυτός ο βέλτιστος συνδυασμός ποιότητας και τιμής για τους καταναλωτές προκύπτει από την άμιλλα μεταξύ των προμηθευτών.

'Όταν οι ανταγωνιστικές δυνάμεις ενεργοποιούνται , οι παραγωγοί καταβάλλουν περισσότερες προσπάθειες να προσελκύσουν καταναλωτές με συνέπεια να:

- I. Προσφέρουν χαμηλότερες τιμές
- II. Καλύτερη ποιότητα
- III. Βοήθεια στις επιλογές τους

Επιτυγχάνεται με λίγα λόγια ένα ευνοϊκό κλίμα και έτσι

- i. Προωθείται η οικονομική αποτελεσματικότητα
- ii. Αναπτύσσεται η παραγωγικότητα
- iii. Δημιουργείται έδαφος για καινοτομίες
- iv. Ενισχύεται η ανταγωνιστικότητα

Δηλαδή έχουμε όλες τις συνθήκες του υγιούς ανταγωνισμού

Η ευρωπαϊκή πολιτική ανταγωνισμού επικεντρώνεται σε τέσσερις τομείς δράσης:

- Έλεγχος περιοριστικών πρακτικών και συμπράξεων: εξάλειψη των συμφωνιών που περιορίζουν τον ανταγωνισμό (π.χ. συμφωνίες καθορισμού των τιμών, ή συμπράξεις, τα λεγόμενα καρτέλ μεταξύ ανταγωνιστών) και των καταχρήσεων δεσπόζουσας θέσης.
- Έλεγχος συγκεντρώσεων¹: έλεγχος συγκεντρώσεων μεταξύ επιχειρήσεων (π.χ. απαγόρευση της συγχώνευσης μεταξύ δύο μεγάλων ομίλων που τους καθιστά κυρίαρχους στην αγορά).
- Ελευθέρωση: επέκταση του ανταγωνισμού σε οικονομικούς τομείς υπό μονοπωλιακό καθεστώς όπως οι τηλεπικοινωνίες που αποτελεί το αντικείμενο της μελέτης αυτής .
- Έλεγχος των κρατικών ενισχύσεων²: έλεγχος των μέτρων κρατικών ενισχύσεων που θεσπίζονται από τις κυβερνήσεις των κρατών μελών για να εξασφαλιστεί ότι τα μέτρα αυτά δεν στρεβλώνουν

¹ Η συγκέντρωση είναι το αποτέλεσμα της συγχώνευσης μεταξύ δυο ή περισσοτέρων επιχειρήσεων ,προηγουμένως ανεξάρτητων , αλλά μπορεί επίσης να είναι το αποτέλεσμα ανάληψης του ελέγχου μιας επιχείρησης ,είτε από επιχείρηση που ενεργεί μόνη της (αποκλειστικός έλεγχος) είτε από δύο ή περισσότερες που ενεργούν από κοινού (κοινός έλεγχος). Στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού δικαίου στον τομέα του ανταγωνισμού , οι πράξεις συγκέντρωσης κοινοτικών διαστάσεων δηλαδή οι οποίες υπερβαίνουν τα όρια του κύκλου εργασιών που ορίζει ο κανονισμός (εκ)με αριθμό 139/2004 , του Συμβουλίου , υπόκεινται σε διαδικασία ελέγχου που παρέχει στην Επιτροπή , την αρμοδιότητα να εξετάσει τη συμβατότητα τους με την εσωτερική αγορά και ενδεχομένως να τις απαγορέψει .

² Σύμφωνα με το άρθρο 87(πρώην 92) της συνθήκης Εκ , είναι ασυμβίβαστες με την εσωτερική αγορά <<κατά το μέτρο που επηρεάζουν τις μεταξύ των κρατών μελών συναλλαγές ,οι ενισχύσεις που χορηγούνται υπό οποιαδήποτε μορφή από τα κράτη ή με κρατικούς πόρους και που νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό>>.

τον ανταγωνισμό στην κοινή αγορά (π.χ. απαγόρευση κρατικής επιχορήγησης υπέρ της διατήρησης της δραστηριότητας μιας προβληματικής επιχείρησης χωρίς προοπτική ανασυγκρότησης.)

Τα κράτη μέλη ανέθεσαν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή την εξουσία αντιμετώπισης των θεμάτων που αφορούν τον ανταγωνισμό σε κοινοτικό επίπεδο. Σε ορισμένες περιπτώσεις, η Επιτροπή μοιράζεται την εξουσία αυτή από κοινού με τις αρχές ανταγωνισμού και τα δικαστήρια των κρατών μελών, ενώ σε άλλες περιπτώσεις έχει εξουσία ελέγχου.

Η συνθήκη της Ευρωπαϊκής Ένωσης περιλαμβάνει την αρχή ότι τα κράτη μέλη και η Κοινότητα εφαρμόζουν την οικονομική πολιτική τους "σύμφωνα με την αρχή της οικονομίας της ανοικτής αγοράς με ελεύθερο ανταγωνισμό". Η ευρωπαϊκή πολιτική ανταγωνισμού βασίζεται σε ένα κοινοτικό νομοθετικό πλαίσιο που θεσπίστηκε ουσιαστικά από τη συνθήκη ΕΚ (άρθρα 81 έως 90). Οι κανόνες που πρέπει να εφαρμόζονται κατά τον έλεγχο των συγκεντρώσεων περιέχονται στον κανονισμό του Συμβουλίου (κανονισμός 4064/89) που είναι γνωστός ως "κανονισμός συγκεντρώσεων".

- Άνοιγμα των μονοπωλιακών αγορών: ο ρόλος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής**

Η Επιτροπή μεριμνά για την τήρηση των κοινοτικών διατάξεων σχετικά με τον ανταγωνισμό από τα κράτη μέλη κατά τη χορήγηση ειδικών ή αποκλειστικών δικαιωμάτων. Η Επιτροπή μεριμνά ιδιαίτερα για να διασφαλίσει ότι οι δημόσιες αρχές, όταν καθορίζουν τους όρους εκπλήρωσης της αποστολής γενικού οικονομικού συμφέροντος που ανατίθεται σε επιχειρήσεις, δεν υπερβαίνουν το απολύτως απαραίτητο για την εκπλήρωση της αποστολής αυτής.

Η Επιτροπή ελέγχει επίσης την τήρηση των κοινοτικών κανόνων από τις επιχειρήσεις που κατέχουν ειδικά ή αποκλειστικά δικαιώματα. Όταν μία τέτοια επιχείρηση έχει επιφορτιστεί από τις δημόσιες αρχές με την εκπλήρωση μιας αποστολής γενικού οικονομικού συμφέροντος, η

Επιτροπή οφείλει στο πλαίσιο του ελέγχου να λαμβάνει υπόψη την ιδιαίτερη αποστολή που της έχει ανατεθεί. Η εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού δεν πρέπει να υποσκάπτει την προσπάθεια εκπλήρωσης της ιδιαίτερης αυτής αποστολής.

- **Έχουν τα κράτη μέλη το δικαίωμα να χορηγούν μονοπωλιακά δικαιώματα?**

Οι δημόσιες αρχές των κρατών μελών μπορούν να χορηγήσουν ειδικά δικαιώματα, ιδίως μονοπωλιακά δικαιώματα, σε δημόσιες ή ιδιωτικές επιχειρήσεις για την εκπλήρωση "αποστολής γενικού οικονομικού συμφέροντος". Τα ειδικά αυτά δικαιώματα κατά κανόνα αποτελούν αντιστάθμιση των επιβαρύνσεων που συνδέονται με την εκπλήρωση της αποστολής δημόσιας υπηρεσίας που έχει ανατεθεί στην επιχείρηση. Ωστόσο, τα ειδικά αυτά δικαιώματα δεν πρέπει να υπερβαίνουν το ελάχιστο απαιτούμενο για την εκπλήρωση της αποστολής αυτής. Διαφορετικά, από την άποψη του κοινοτικού δικαίου, θα οδηγούσαν σε περιορισμό του ανταγωνισμού.

Τα μονοπωλιακά δικαιώματα που χορηγούνται σε επιχειρήσεις, και κατά το μέτρο που δεν δικαιολογούνται από αποστολή γενικού οικονομικού συμφέροντος, οδηγούν στις περισσότερες περιπτώσεις σε υψηλές τιμές, σε χαμηλότερο επίπεδο εξυπηρέτησης και σε καθυστέρηση της καινοτομίας και των επενδύσεων. Για τον λόγο αυτό, η Επιτροπή θεωρεί ότι είναι απαραίτητο να επεκταθεί ο ανταγωνισμός στους τομείς που τελούν υπό καθεστώς μονοπωλίου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ: ΓΝΩΡΙΜΙΑ ΜΕ ΤΟΝ ΚΛΑΔΟ

Κάθε φορά που εκφράζουμε μια ιδέα ή αναμεταδίδουμε μια πληροφορία, επικοινωνούμε. Αν βρισκόμαστε στον ίδιο χώρο με κάποιον μπορούμε να επικοινωνήσουμε με λέξεις. Συχνά όμως πρέπει να επικοινωνήσουμε με κάποιον που βρίσκεται μακριά ή θέλουμε να καταγράψουμε μόνιμα κάποιες σκέψεις ή πληροφορίες. Αυτό επιτυγχάνεται χρησιμοποιώντας το γραπτό αντί του προφορικού λόγου. Το τηλέφωνο, το φαξ, το ραδιόφωνο και η τηλεόραση είναι τρόποι άμεσης αποστολής λέξεων και εικόνων μεταξύ μεγάλων αποστάσεων. Αποκαλούνται τηλεπικοινωνίες και οι εφευρέσεις αυτές επιτρέπουν στους ανθρώπους όλου του κόσμου να επικοινωνούν μεταξύ τους.

Η εποχή μας χαρακτηρίζεται ως <εποχή της πληροφορίας>. Είναι επομένως φυσικό η τηλεπικοινωνία να κατέχει σήμερα δεσπόζουσα θέση σε όλες τις κοινωνικές λειτουργίες. Αυτό ισχύει και για την αγορά. Όλες οι επιχειρήσεις ανεξαρτήτου μεγέθους δε μπορούν να λειτουργήσουν χωρίς επαρκή και έγκαιρη επικοινωνία.

Αναμφισβήτητα, η αγορά των ευρύτερων τηλεπικοινωνιακών εφαρμογών έχει ήδη διανύσει σημαντική πορεία ανάπτυξης τόσο σε εθνικό όσο και σε πανευρωπαϊκό επίπεδο, και έχει αποκομίσει σημαντικό εύρος εμπειριών. Οι τεχνολογικές εξελίξεις, σε παραλληλία με τις αντίστοιχες εμπορικές και επιχειρηματικές δραστηριότητες, οδήγησαν σε πολλές περιπτώσεις στη διαμόρφωση ενός νέου, μάλλον πολυπλοκότερου περιβάλλοντος αναφοράς.

Ταυτόχρονα όμως, προέκυψε έντονα η ανάγκη για τη δημιουργία συνθηκών που να ευνοούν στη διασφάλιση των πραγματοποιούμενων επενδύσεων, στη δημιουργία νέων προοπτικών (κυρίως μέσα από την προώθηση νέων προηγμένων εφαρμογών και αντίστοιχων προϊόντων), στην βέλτιστη επιλογή και σχεδιασμό των κατάλληλων ενεργειών για την επίτευξη των συναφών στόχων μέσα από ενδεδιγμένες δράσεις για την αποτελεσματικότερη οικονομία πόρων και κεφαλαίων, στην προώθηση

συνεργασιών μεταξύ φορέων-«παικτών» της αγοράς (προερχόμενων από το δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα) καθώς επίσης στην ανάδειξη της συμμετοχής των πολιτών.

Με λίγα λόγια τα τελευταία χρόνια βιώνουμε την εκρηκτική αύξηση της χρήσης των τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών. Η τάση της αγοράς αναφορικά με τις υπηρεσίες που προσφέρονται μέσω των τηλεπικοινωνιών, έδωσε την απαραίτητη τεχνολογική ώθηση με αποτέλεσμα την αύξηση και βελτίωση των διαθεσίμων υπηρεσιών. Η συγκεκριμένη τάση παρουσιάζει ανοδική πορεία ενώ η περίοδος που διανύουμε είναι μία περίοδος σημαντικών αλλαγών στη βιομηχανία των τηλεπικοινωνιών.

Η επανάσταση στον χώρο των δικτύων λόγω της εισαγωγής των οπτικών ινών στην υλοποίηση δικτύων, η εκρηκτική αύξηση της χρήσης του Διαδικτύου, τα αυξανόμενα επίπεδα διείσδυσης στην αγορά για προϊόντα ΙΤ με δυνατότητες μετάδοσης δεδομένων, καθώς και η ένωση των δικτύων τηλεφώνων και δεδομένων είναι αλλαγές που προωθούνται από σημαντικούς παράγοντες όπως το τέλος των μονοπωλίων στην παροχή τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΩΝ ΜΟΝΟΠΩΛΙΩΝ

Οι ρυθμίσεις που προέρχονται από την ευρωπαϊκή ένωση αφορούν σχεδόν όλες τις διαφορετικές πτυχές του τηλεπικοινωνιακού τομέα.³ Η διαδικασία νομοθετικής ρύθμισης των τηλεπικοινωνιών στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) τιρέπει να εντάσσεται στο πλαίσιο της ευρύτερης διεργασίας οικονομικής ολοκλήρωσης της Ευρώπης που ξεκίνησε με τη Συνθήκη της Ρώμης και πιο συγκεκριμένα στην πολιτική διευρωπαϊκών δικτύων, όπως αυτή καθορίζεται στον τίτλο XV της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Κοινότητα και όπως είναι φυσικό, θεωρείται καίριος για την αποτελεσματική λειτουργία της Εσωτερικής αγοράς και ευρύτερα για την ευρωπαϊκή ενοποίηση.

Το πρόγραμμα για την εσωτερική αγορά της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, από τα μέσα της δεκαετίας του 1980 προσφέρει μεταξύ άλλων μία σταθερή βάση για την ανάπτυξη ενός κοινού ρυθμιστικού πλαισίου για τον τομέα των τηλεπικοινωνιών. Είναι δυνατό να διακριθούν τρεις διαφορετικές περιόδου στην ιστορία του τηλεπικοινωνιακού δικαίου.

Στην πρώτη περίοδο ξεκινάει η κοινοτική πρωτοβουλία. Κατά την εποχή αυτή η τηλεπικοινωνιακή αγορά στα περισσότερα κράτη μέλη, αποτελούσε πεδίο δημόσιων επιχειρήσεων, εξοπλισμένων με αποκλειστικά μονοπώλια και πολύπλευρες εξουσίες, βάσει των εθνικών νομοθετικών καθεστώτων.

Σε αυτό το πλαίσιο της νομικά κατοχυρωμένης πολιτειοκρατίας, ανέκυψε η υπόθεση της British Telecom, για την οποία εκδόθηκε στα 1985 η απόφαση του ΔΕΚ⁴ που θεωρείται πρόδρομος των μετέπειτα εξελίξεων⁵. Από αυτή την υπόθεση ανέκυψε κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης από τις κρατικές επιχειρήσεις. Μάλιστα προσέθεσε ότι η μικρή απώλεια κέρδους από τα δημόσια μονοπώλια, εξαιτίας της ανάμειξης

³ Ε. Κανελλοπούλου, τηλεπικοινωνίες στην κοινωνία της πληροφορίας, εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα –Θεσσαλονίκη 2003.

⁴ Δικαστήριο Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

⁵ Υποθ. 41/83, Ιταλική Δημοκρατία κατά της Επιτροπής (1985) Συλλ 873.

εταιριών διαβίβασης των μηνυμάτων ,δε μπορούσε να θέσει σε κίνδυνο την επιδίωξη των σκοπών που εξυπηρετούσαν τα αποκλειστικά δικαιώματα αυτών των τηλεπικοινωνιακών επιχειρήσεων . Τουναντίον, χωρίς να προκαλείται ιδιαίτερο πρόβλημα στη μονοπωλιακή λειτουργία της αγοράς του τηλεπικοινωνιακού τομέα ,η επιχειρηματική δραστηριότητα των εν λόγω εταιριών εξυπηρετούσε τα συμφέροντα των καταναλωτών .Έτσι ουσιαστικά άνοιξε ο ορίζοντας του δημόσιου διαλόγου , για τις ανάγκες που εξυπηρετούσαν τα κρατικά μονοπώλια και τη δυνατότητα απορρύθμισης , με την οικονομική έννοια του όρου , χωρίς όμως να διακυβεύεται το κοινωνικό συμφέρον.

Ακολούθησε η περίοδος της κλαδικής απελευθέρωσης. Η δεύτερη αυτή περίοδος στην εξελικτική πορεία του δικαίου των τηλεπικοινωνιών από την πολιτειοκρατία στον ανταγωνισμό χαρακτηρίζεται από τη συστηματική προσπάθεια σταδιακής απελευθέρωσης της αγοράς .

Η εκκίνηση του δημόσιου διαλόγου δόθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή με την Πράσινη Βίβλο του 1987 ,η οποία αφορούσε την κοινή αγορά τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών και εξοπλισμού. Για πρώτη φορά χαρτογραφήθηκε το τηλεπικοινωνιακό τοπίο και τέθηκαν τα θεμελιώδη ζητήματα της σκοπούμενης απορρύθμισης .Είναι πάντως αξιοσημείωτο ότι η κοινωνική πρωτοβουλία άφησε άθικτη την ευαίσθητη περιοχή της βασικής φωνητικής τηλεφωνίας , κίνηση ελιγμού για να αντιμετωπιστούν ευχερέστερα οι αντιρρήσεις των κρατών μελών αναφορικά με τους κοινωνικούς σκοπούς που εξυπηρετούσε η μονοπωλιακή νομοθεσία , όπως αυτή εκφραζόταν μέσα από το θεσμό της καθολικής υπηρεσίας .

Εξάλλου ,πέρα του πρωταρχικού στόχου της κατάργησης των νομικών μονοπωλίων ,έμφαση δόθηκε και στην ελάφρυνση της αποστολής των ειδικευμένων δημόσιων οργανισμών .Συγκεκριμένα αναπτύχθηκε η προβληματική της διάκρισης μεταξύ των επιχειρηματικών και των ρυθμιστικών δραστηριοτήτων των πολυδύναμων αυτών επιχειρήσεων , όσον αφορά δηλαδή τις αποκλειστικές τους εξουσίες για τον καθορισμό των τιμών και εγκρίσεων συναφών επιχειρηματικών

ενεργειών άλλων φορέων. Επιλέγετε η χρήση του όρου 'προστατευτισμός' για το επιχειρηματικό φαινόμενο και του όρου 'παρεμβατισμός' για το ρυθμιστικό.

Οι «αδελφές» οδηγίες 90/387 και 90/388 που θεσπίσθηκαν το 1990 απελευθέρωσαν τις υπηρεσίες τηλεπικοινωνιών με εξαίρεση τη φωνητική τηλεφωνία(βλέπε την οδηγία 90/3 88/ΕΟΚ) . Λίγο αργότερα ακολούθησε η οδηγία 92/44 που έθεσε τον κανόνα της προσφοράς μισθωμένων γραμμών ,για τις οποίες θεωρήθηκε ότι το τιμολόγιο παρέμενε πάρα πολύ υψηλό ,σε τιμές βάσει του κόστους .Το 1994 η οδηγία αυτή επεκτάθηκε στις επικοινωνίες και στις υπηρεσίες μετάδοσης μέσω διορυφόρου και στη συνέχεια, από το 1996, στα δίκτυα της καλωδιακής τηλεόρασης και στις κινητές επικοινωνίες(βλέπε οδηγίες 94/46, 95/51, 96/2) .

Παράλληλα, δημιουργήθηκε από το 1990 ανοικτό δίκτυο τηλεπικοινωνιών σε θέματα υποδομών και υπηρεσιών (ONP)⁶. Η οδηγία 98/10 για την εφαρμογή της παροχής ανοικτού δικτύου (ONP) στη φωνητική τηλεφωνία και για την καθολική υπηρεσία για τις τηλεπικοινωνίες σε ανταγωνιστικό περιβάλλον , διακατέχεται από τον έντονο δεσμό μεταξύ καθολικότητας και φωνητικής τηλεφωνίας. Μάλιστα επιχειρείται η διάκριση μεταξύ της ελεύθερης πρόσβασης των τρίτων και της διασύνδεσης επιχειρήσεων στα δίκτυα , ως τύπων παροχής ανοικτού δικτύου .Αξίζει να επισημανθεί ότι ο ελεύθερα προσβαίνων , στερούμενος σχετικών ευκολιών ,βρίσκεται στην ανάγκη

⁶ Στο μέτρο που για την παροχή των πρόσθετων υπηρεσιών , των περαιτέρω υπηρεσιών ,ήταν αναγκαία η πρόσβαση στο δημόσιο δίκτυο ,ήταν και είναι βεβαίως από τούδε από αυτό, είναι δηλαδή υποχρεωτική η εκμίσθωση ή άλλη παραχώρηση της χρήσης του κατά κυκλώματα , σε ιδιωτικές επιχειρήσεις , προκειμένου αυτές με τη σειρά τους μέσω αυτών των παραχωρημένων κυκλωμάτων του δικτύου να προβούν στην παροχή των αυξημένων , των πρόσθετων αυτών τηλεπικοινωνιακών ο υπηρεσιών . Αυτός ο θεσμός ονομάζεται <open network provision (ONP)>.

να ζητήσει την πρόσβαση του σε στοιχεία του δημόσιου τηλεπικοινωνιακού δικτύου ενώ ο διασυνδεόμενος αξιοποιεί τα δικά του δικτυακά στοιχεία με τη διασύνδεση τους στο δίκτυο αυτό.

Η θέσπιση κοινών κανόνων επέτρεψε την εναρμόνιση των όρων πρόσβασης νέων φορέων στην αγορά. Το 1993, το Συμβούλιο αποφάσισε την πλήρη απελευθέρωση των υπηρεσιών φωνητικής τηλεφωνίας από την 1η Ιανουαρίου 1998. Το ευρύτερο πολιτικό πλαίσιο της Συνθήκης του Μάαστριχτ, της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση που τέθηκε σε ισχύ τον Νοέμβριο του 1993, προσέθεσε ένα νέο σημαντικό στοιχείο στη νομική βάση για την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση στον τομέα των τηλεπικοινωνιών μέσω του Τίτλου XII σχετικά με τα διευρωπαϊκά δίκτυα.

Το κοινό θέμα του συνδυασμού πολιτικών για την ανάπτυξη της κοινής αγοράς στις τηλεπικοινωνιακές υπηρεσίες και τον τηλεπικοινωνιακό εξοπλισμό, το οποίο αναδείχθηκε κατά την προοδευτική άρση των φραγμών στην πανευρωπαϊκή λειτουργία, την παροχή υπηρεσιών και την προμήθεια εξοπλισμού σε ολόκληρη την αγορά τηλεπικοινωνιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (την οποία προώθησε η Πράσινη Βίβλος), είναι η ισορροπία που πρέπει να επιτευχθεί μεταξύ απελευθέρωσης και εναρμόνισης, ανταγωνισμού και υπηρεσίας δημοσίου συμφέροντος.

Σε αυτή τη δεύτερη φάση λοιπόν, από το 1994, στο πλαίσιο της ανάπτυξης της «κοινωνίας της πληροφορίας», προωθήθηκε η γενική απελευθέρωση των δομών των τηλεπικοινωνιών προκειμένου να καταστεί δυνατή η ανάπτυξη των πολυμέσων. Εγκρίθηκαν διάφορες πρωτοβουλίες σε θέματα εναρμόνισης των προτύπων των κινητών επικοινωνιών (ενιαίο ευρωπαϊκό πρότυπο GSM) και επικοινωνιών μέσω δορυφόρου καθώς και του ψηφιακού δικτύου ενοποιημένων υπηρεσιών (RNIS).

Ο μηχανισμός που επελέγη για την απελευθέρωση των τηλεπικοινωνιών στην Ευρωπαϊκή Ένωση ήταν οι οδηγίες της Επιτροπής με βάση το άρθρο 86 της Συνθήκης (πρώην άρθρο 90 της Συνθήκης της Ρώμης). Το άρθρο 86 εξουσιοδοτεί την Επιτροπή να απαιτεί την άρση ειδικών ή αποκλειστικών δικαιωμάτων που χορηγούν τα κράτη μέλη σε επιχειρήσεις, όταν έχουν ως συνέπεια την παραβίαση άλλων κανόνων της Συνθήκης.

Στον τομέα των τηλεπικοινωνιών, η Επιτροπή θεώρησε ότι η παροχή ειδικών και αποκλειστικών δικαιωμάτων παραγωγής τηλεπικοινωνιακού εξοπλισμού ή παροχής τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών και λειτουργίας δικτύων σε ορισμένες δημόσιες επιχειρήσεις παραβιάζει τους κανόνες που θέτει η Συνθήκη για τον ανταγωνισμό και την εσωτερική αγορά. Οι διάφορες οδηγίες κατάργησαν αυτά τα δικαιώματα, επιβάλλοντας στα κράτη μέλη να επιτρέψουν την παροχή ανταγωνιστικών υπηρεσιών

Η τρίτη περίοδος των τηλεπικοινωνιακών ρυθμίσεων είναι αυτή την οποία διανύουμε μέχρι σήμερα, με σημείο εκκίνησης την έκδοση της Πράσινης Βίβλου, στα 1997. Πρόκειται για μια δημόσια διαβούλευση των φορέων της αγοράς καθώς η Ευρωπαϊκή Ένωση θα πρέπει να θεσπίσει το κατάλληλο θεσμικό πλαίσιο που θα της επιτρέπει να επωφεληθεί όσο το δυνατό περισσότερο από τη σύγκλιση των τεχνολογιών της πληροφορίας από άποψη δημιουργίας θέσεων απασχόλησης, ανάπτυξης, επιλογής του καταναλωτή και πολιτιστικής ποικιλομορφίας.

Το 1999, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δρομολόγησε μια ευρεία διαδικασία ανασύνταξης του ευρωπαϊκού κανονιστικού πλαισίου των τηλεπικοινωνιών. Ο γενικός στόχος ήταν η βελτίωση της πρόσβασης στην κοινωνία της πληροφορίας εγκαθιδρύοντας μια ισορροπία μεταξύ της κανονιστικής ρύθμισης του κλάδου και των κανόνων ευρωπαϊκού ανταγωνισμού.

Τη δεδομένη περίοδο τα λειτουργικά όρια των τεχνολογικών κλάδων οι οποίοι προσεγγίζουν ο ένας τον άλλο γίνονται δυσδιάκριτα καθώς αναπτύσσονται ολοένα και περισσότερες νέες εφαρμογές, πολλές από τις οποίες βρίσκονται σε ένα πειραματικό ή αρχικό στάδιο.

Στο νέο αυτό περιβάλλον τα όρια μεταξύ της ατομικής και μαζικής ειπικοινωνίας και δη η επικράτηση του διαδικτύου δημιουργεί μια νέα δυναμική της Κοινωνίας της Πληροφορίας.

Έτσι, η Επιτροπή έθεσε μια σειρά από εύλογα ερωτήματα όπως με ποιο τρόπο πρέπει να αντιμετωπιστεί το ζήτημα της οριστικής μεταβάσεως από τη παραδοσιακή αναλογική τεχνολογία στην ψηφιακή⁷.

Άλλα ζητήματα που πρέπει να αντιμετωπιστούν είναι:

- i. Η πολλαπλότητα των ρυθμιστικών αρχών ,
- ii. Οι διαφορετικές προϋποθέσεις αδειοδότησης και εισόδου σε κάθε τηλεπικοινωνιακό τομέα
- iii. η διευκρίνιση της έκτασης εφαρμογής των κανόνων των κανόνων πρόσβασης και των αντίστοιχων λόγων εξαίρεσης
- iv. η εξειδίκευση των προδιαγραφών διαλειτουργικότητας⁸
- v. η εξακολούθηση ισχύος κανόνων που σκοπούν στην επίλυση ζητημάτων σπανιότητας τηλεπικοινωνιακών πόρων
- vi. η εναρμόνιση του κοινοτικού δικαίου με άλλες διεθνείς κανονιστικές πρωτοβουλίες ενόψει της σύγκλισης .

⁷ ‘analogue switch -off’

⁸ Διαλειτουργικότητα: η διαλειτουργικότητα χαρακτηρίζει την κατάσταση κατά την οποία πολλά συστήματα, είτε είναι όμοια, είτε εξ ολοκλήρου διαφορετικά, μπορούν να επικοινωνούν χωρίς διφορούμενα και να συνεργάζονται. Η διαλειτουργικότητα είναι σημαντική έννοια για το παγκόσμιο τηλεφωνικό δίκτυο και το Ίντερνετ, τα οποία στην ουσία είναι ετερογενή δίκτυα όπου διασταυρώνονται διάφορα και ποικίλα υλικά.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι αποφασιστικός παράγοντας για τη μετάβαση στις νέες συνθήκες του τηλεπικοινωνιακού τομέα θεωρείται η αυτορρύθμιση⁹. Η αυτορρύθμιση νοείται ως υιοθέτηση κανόνων και δεσμέυσεων που παράγονται εθελοντικά και γίνονται αποδεκτοί από αυτούς που συμμετέχουν σε μια δραστηριότητα. Έτσι οι πάροχοι παίζουν το ρόλο του νομοθέτη και του εισαγγελέα, χωρίς ταυτόχρονα να δεσμεύονται από τους περιορισμούς και τις εγγυήσεις που περιβάλλουν τα κρατικά όργανα κατά τη θέσπιση του δικαίου. Ένα παράδειγμα αυτού του τρόπου ασκήσεως εισαγγελικής λειτουργίας προέρχεται από την κοινή επιχείρηση στην οποία συμμετέχουν οι εταιρίες IBM και SEARS, την PRODIGY. Η εταιρία δε μετέφερε μηνύματα τα οποία παραβίαζαν κατάφωρα τις προδιαγραφές της κοινωνίας για την αξιοπρέπεια¹⁰.

Το προηγούμενο ευρωπαϊκό κανονιστικό πλαίσιο, του 1998, είχε ως επίκεντρο τη διευκόλυνση της μετάβασης από το καθεστώς μονοπωλίου προς τον ανταγωνισμό. Το νέο πλαίσιο, λειτουργώντας σε ένα περιβάλλον πλήρους ανταγωνισμού, στοχεύει στην ανάπτυξη της ενιαίας αγοράς των ηλεκτρονικών επικοινωνιών στην Ευρωπαϊκή Ένωση και τη διασφάλιση της λειτουργίας του ανταγωνισμού σε κάθε επιμέρους αγορά του τομέα. Ο στόχος αυτός είναι ιδιαίτερα σημαντικός και εξ ορισμού ενέχει κινδύνους και δυσκολίες, δεδομένης της τάσης που επικρατούσε μέχρι σήμερα και περιόριζε τη δράση των εμπλεκόμενων μερών στα στενά εθνικά τους όρια και στις εθνικές αγορές τους.

Με το νέο Πλαίσιο ενδυναμώνεται ο ρόλος των Εθνικών Ρυθμιστικών Αρχών (EPA), οι οποίες αναλαμβάνουν τη βασική ευθύνη υλοποίησης και εφαρμογής του νέου Πλαισίου. Οι EPA είναι αρμόδιες, μεταξύ άλλων, για τον ορισμό των επιμέρους αγορών που χρήζουν

⁹ Δίκαιο τηλεπικοινωνιών ,Αντώνιος Μανιάτης ,Εκδόσεις ΑΝΤ.Ν.ΣΑΚΚΟΥΛΑ.

¹⁰ Λ.Μήτρου , Το δίκαιο στην κοινωνία της πληροφορίας , Εκδόσεις ΑΝΤ.Ν.ΣΑΚΚΟΥΛΑ.

ρύθμισης, τη διασφάλιση της λειτουργίας του ανταγωνισμού στις εν λόγω αγορές και τον ορισμό των Οργανισμών με Σημαντική Ισχύ στους οποίους επιβάλλουν συγκεκριμένες υποχρεώσεις για τη διασφάλιση της λειτουργίας του ανταγωνισμού σε κάθε επιμέρους αγορά του τομέα. Η πρόκληση για τις Ρυθμιστικές Αρχές στην εξέταση των ορισμών των αγορών και τον καθορισμό της Σημαντικής Ισχύος είναι πραγματική. Προκύπτει πλέον η ανάγκη ορθής και συστηματικής αποτίμησης των αγορών από τις Ρυθμιστικές Αρχές, καθώς και η εξασφάλιση ρύθμισής τους στον κατάλληλο χρόνο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3.

Το νέο κανονιστικό πλαίσιο

Το νέο κανονιστικό πλαίσιο -το οποίο επίσης καλείται «τηλεπικοινωνιακή δέσμη»¹¹- αποτελείται από πέντε οδηγίες εναρμόνισης: οδηγία-πλαίσιο, πρόσβαση και διασύνδεση, άδειες, καθολική υπηρεσία και δικαιώματα των χρηστών και προστασία της ιδιωτικής ζωής. Το νέο αυτό κανονιστικό πλαίσιο του τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών αποτελείται από μία δέσμη Οδηγιών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την εναρμόνιση των εθνικών νομοθεσιών των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

¹¹ «Δέσμη ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ» * Το Συμβούλιο, σύμφωνα με το άρθρο 251, παράγραφος 3, της Συνθήκης, εξέδωσε υπό μορφή τροποποιημένων κοινών θέσεων:

- την οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με κοινό κανονιστικό πλαίσιο για δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών (οδηγία «πλαίσιο»), με αποχή της Πορτογαλίας όσον αφορά τις τροποποιήσεις αυτής της οδηγίας (έγγρ. 3672/01 + 5754/02),
- την οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την πρόσβαση σε δίκτυα ηλεκτρονικών επικοινωνιών και συναφείς ευκολίες, καθώς και με τη διασύνδεσή τους (οδηγία «πρόσβαση») (έγγρ. 3670/01),
- την οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την αδειοδότηση των δικτύων και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών (οδηγία «αδειοδότηση») (έγγρ. 3671/01),
- την οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την καθολική υπηρεσία και τα δικαιώματα των χρηστών όσον αφορά τα δίκτυα και τις υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών (οδηγία «καθολική υπηρεσία») (έγγρ. 3673/01),
- την απόφαση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με κανονιστικό πλαίσιο για την πολιτική του ραδιοφάσματος στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα (απόφαση «ραδιοφάσματος») (έγγρ. 3674/01).

Υπενθυμίζεται ότι, στις 12 Ιουλίου 2000, η Επιτροπή ενέκρινε σειρά προτάσεων σε στόχο τη θέσπιση κανονιστικού πλαισίου για τις υποδομές και τις υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών. Αυτή η «δέσμη Τηλεπικοινωνιών» αποτελείται, αφενός, από πέντε οδηγίες εναρμόνισης των νομοθεσιών και, αφετέρου, από μία απόφαση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την πολιτική του ραδιοφάσματος στην Κοινότητα. Τελευταίο σκέλος αυτής της δέσμης είναι μια πρόταση οδηγίας της Επιτροπής σχετική με τον ανταγωνισμό στην αγορά των υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών.

Το Συμβούλιο καθόρισε τις κοινές του θέσεις, στις 17 Σεπτεμβρίου 2001 για τις τέσσερις προαναφερόμενες οδηγίες και στις 16 Οκτωβρίου 2001 για την απόφαση «ραδιοφάσματος». Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, από πλευράς του, ενέκρινε σε δεύτερη ανάγνωση, κατά τη σύνοδό του στις 12 Δεκεμβρίου 2001, ορισμένες τροπολογίες των κοινών θέσεων του Συμβουλίου για κάθε ένα από τα πέντε νομοθετήματα.

- ✓ Οδηγία 2002/21 (οδηγία πλαισιο), σχετικά με κοινό κανονιστικό πλαισιο για δίκτυα και υπηρεσίας ηλεκτρονικών επικοινωνιών.
- ✓ Οδηγία 2002/19 (οδηγία για την αδειοδότηση), για την αδειοδότηση δικτύων και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών.
- ✓ Οδηγία 2002/20 (οδηγία για την πρόσβαση), σχετικά με την πρόσβαση σε δίκτυα ηλεκτρονικών επικοινωνιών και συναφείς ευκολίες, καθώς και για τη διασύνδεση.
- ✓ Οδηγία 2002/22 (οδηγία καθολικής υπηρεσίας), για την καθολική υπηρεσία στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες.
- ✓ Οδηγία 2002/77 (οδηγία για τον ανταγωνισμό), σχετικά με τον ανταγωνισμό στις αγορές δικτύων και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών.

Σε αυτές προστίθενται η απόφαση του 2002 σχετικά με την πολιτική για το ραδιοηλεκτρικό φάσμα, καθώς και ο κανονισμός, ο οποίος εγκρίθηκε το 2002, σχετικά με την πρόσβαση στον τοπικό βρόχο. Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα ασχολείται επίσης ενεργά με την προαγωγή και τη στήριξη της ανάπτυξης των κινητών επικοινωνιών τρίτης γενεάς (3G). Η διευκόλυνση της σταδιακής ανάπτυξης των τηλεπικοινωνιών τρίτης γενιάς αποτελεί μείζον θέμα για την ευρωπαϊκή ανταγωνιστικότητα. Είναι, ωστόσο, επίσης σημαντικό να δοθεί η δυνατότητα ομαλής ενοποίησης των φορέων εκμετάλλευσης της αγοράς και της δευτερογενούς εμπορίας του φάσματος συχνοτήτων τρίτης γενιάς. Ο α χρειαστεί ακόμα να θεσπισθεί ένα σύνολο κανόνων για την από κοινού χρήση των υποδομών κινητής τηλεφωνίας. Ένας από τους κύριους στόχους είναι η προώθηση του ανταγωνισμού, προκειμένου να επιτευχθεί οικονομική αποδοτικότητα προς το συμφέρον των χρηστών και της κοινωνίας. Ο ανταγωνισμός, ωστόσο, δεν αποτελεί πλήρη απάντηση, ενώ είναι απαραίτητο να διασφαλισθεί η ικανοποίηση των αναγκών των χρηστών, όταν ο ανταγωνισμός αποτυγχάνει, ώστε να εξασφαλίζονται καθολικές υπηρεσίες.

Με λίγα λόγια η Ευρωπαϊκή Ένωση με το νέο πακέτο ρυθμιστικών μέτρων για τα τηλεπικοινωνιακά δίκτυα και τις υπηρεσίες δεσμεύει τα Κράτη-Μέλη και έχει ως στόχο την σύγκλιση πλέον των τεχνολογιών. Οι νέες Κοινοτικές Οδηγίες επιδρούν καταλυτικά και αναδιαμορφώνουν σε σημαντικό βαθμό το ισχύον εθνικό θεσμικό πλαίσιο του κάθε Κράτους Μέλους για τις τηλεπικοινωνίες (και για τις συναφείς δραστηριότητες), προωθώντας προοπτικές που αφορούν στην αξιοποίηση υποδομών και εφαρμογών, σε ένα περιβάλλον αναφοράς στο οποίο κυριαρχεί ανταγωνισμός.

Χρειαζόταν ένα θεσμικό πλαίσιο που να μην καθηλώνει, να μην εμποδίζει αλλά να οργανώνει την απελευθέρωση και να δίνει τη δυνατότητα της φθηνής πρόσβασης στη γνώση και την πληροφορία και στον τελευταίο πολίτη. Τα μεγέθη της κινητής τηλεφωνίας και μόνον είναι ήδη εντυπωσιακά. Το 1995 είχαμε παγκοσμίως 87 εκατομμύρια χρήστες κινητών επικοινωνιών. Από αυτούς 22 εκατομμύρια στην Ε.Ε., 36 εκατομμύρια στις ΗΠΑ και 29 εκατομμύρια στον υπόλοιπο κόσμο. Το 2005 οι χρήστες παγκοσμίως ανήλθαν σε 425 εκατομμύρια. Οι χρήστες της κινητής Τηλεφωνίας στην Ελλάδα για την ίδια χρονιά αγγίζουν τα 4 εκατομμύρια.

- **Διαχωρισμός της υποδομής από τις εμπορικές δραστηριότητες: η άποψη της Επιτροπής.**

Πολύ συχνά, μονοπάλια υπάρχουν – ή υπήρχαν – στις βιομηχανίες δικτύου (στην περίπτωση που μελετάμε, τηλεπικοινωνίες). Στον τομέα αυτό πρέπει να διαχωρίζεται η υποδομή από τις υπηρεσίες που παρέχονται με βάση αυτή την υποδομή. Συχνά είναι δύσκολο να δημιουργηθεί μια δεύτερη ανταγωνιστική υποδομή, για λόγους που σχετίζονται με το κόστος της επένδυσης, αλλά και για λόγους οικονομικής αποτελεσματικότητας, είναι όμως δυνατό και ευκταίο να δημιουργηθούν συνθήκες ανταγωνισμού στις παρεχόμενες υπηρεσίες. Έτσι, η Επιτροπή ανέπτυξε την ίδέα του διαχωρισμού της υποδομής από τις εμπορικές δραστηριότητες. Κατ' αυτό

τον τρόπο, η υποδομή καθίσταται απλώς ο φορέας του ανταγωνισμού. Το αποκλειστικό δικαίωμα κυριότητας της υποδομής, δηλαδή του τηλεφωνικού δικτύου μπορεί να διατηρηθεί, αλλά η κατέχουσα μονοπωλιακή θέση επιχείρηση πρέπει να παρέχει πρόσβαση σε τρίτους που επιδιώκουν να την ανταγωνιστούν στις υπηρεσίες που παρέχει μέσω του δικτύου της. Αυτή είναι η γενική αρχή που αποτελεί τη βάση των κοινοτικών οδηγιών σχετικά με την ελευθέρωση.

- **Η όλη δέσμη (5 οδηγίες και ένας κανονισμός).**

Ένα ομοιόμορφο ρυθμιστικό πλαίσιο.

Η πρώτη οδηγία δημιουργεί ένα προεξάρχον νομικό πλαίσιο για τα δίκτυα και τις υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών. Εκθέτει αρχές και στόχους για τις ρυθμιστικές αρχές, καθώς και κατευθυντήριες γραμμές για την διαχείριση περιορισμένων πόρων όπως το φάσμα των ραδιοφωνικών συχνοτήτων. Αν και ενέκρινε αυτή την οδηγία, το Κοινοβούλιο επέμεινε οι εθνικές ρυθμιστικές αρχές να έχουν επίσης την υποχρέωση να προωθούν πολιτικές για την καλλιέργεια της πολιτιστικής και γλωσσικής πολυμορφίας καθώς και του πλουραλισμού στα μέσα ενημέρωσης. Επιπλέον, χάρη στο Κοινοβούλιο, οι στόχοι πολιτικής του νέου πλαισίου περιλαμβάνουν πλέον τον συγκεκριμένο στόχο ότι όλοι οι πελάτες, συμπεριλαμβανομένων των χρηστών με ειδικές ανάγκες, πρέπει να είναι σε θέση να αντλούν μέγιστο όφελος από πλευράς δυνατότητας εκλογής, τιμής και αξίας των χρημάτων τους.

Οι βουλευτές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου πίεσαν επίσης να υπάρχει μεγαλύτερη συμβατότητα (ή "διαλειτουργικότητα") ανάμεσα στις αλληλεπιδραστικές υπηρεσίες της ψηφιακής τηλεόρασης, ζητώντας όλοι οι νεοεισερχόμενοι στην αγορά να χρησιμοποιούν μια ενιαία πρότυπη τεχνολογία (την Οικιακή Πλατφόρμα Πολυμέσων). Ωστόσο, οι υπουργοί βιομηχανίας στο Συμβούλιο υποστήριξαν ότι η τυποποίηση πρέπει να εκπορεύεται από τη βιομηχανία και να είναι εθελοντική. Επετεύχθη συμβιβασμός ανάμεσα στις δύο απόψεις: τα κράτη μέλη απλώς

υποχρεούνται να "ενθαρρύνουν" τους φορείς εκμετάλλευσης συστημάτων ψηφιακής τηλεόρασης να χρησιμοποιούν τέτοια πρότυπα, αλλά η Επιτροπή θα επανεξετάσει την κατάσταση ύστερα από ένα χρόνο με στόχο την ενδεχόμενη εισαγωγή υποχρεωτικού προτύπου ύστερα από δημόσια διαβούλευση

• Αδειοδότηση

Για να ενθαρρυνθεί η ανάπτυξη των νέων υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών και να επιτραπεί στους παρόχους υπηρεσιών και τους καταναλωτές να επωφεληθούν από οικονομίες κλίμακας σε μια ενιαία ευρωπαϊκή αγορά, πρέπει να μειωθούν στο ελάχιστο τα ρυθμιστικά εμπόδια στην είσοδο στην αγορά¹². Κατά συνέπεια, η δεύτερη οδηγία επιδιώκει να τυποποιήσει τις διαδικασίες για τη χορήγηση αδειών σε παρόχους υπηρεσιών και δικτύων ηλεκτρονικών επικοινωνιών, αντικαθιστώντας έτσι το υφιστάμενο ετερόκλητο σύνολο των εθνικών κανόνων σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση, οι οποίοι έχουν μεγάλη διαφορά μεταξύ τους.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, αν και επιθυμεί διακαώς να ενθαρρύνει νέες εταιρείες να εισέλθουν στην αγορά, επέμεινε ότι οι κυβερνήσεις πρέπει να προσφέρουν αποζημίωση στους υφιστάμενους φορείς εκμετάλλευσης εάν περιορίσουν ή καταργήσουν τα δικαιώματα των εν λόγω φορέων εκμετάλλευσης να εγκαθιστούν νέες τεχνικές εγκαταστάσεις. Επίσης οι βουλευτές ζήτησαν να δημοσιεύονται σε όλα τα επίπεδα της δημόσιας διοίκησης οι πληροφορίες σχετικά με τα δικαιώματα, τους όρους, τις διαδικασίες, τα τέλη και τις αμοιβές.

Επισημαίνεται ότι η διάθεση υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών από τρίτους, οι οποίοι, αν και δεν διαθέτουν δική τους υποδομή ηλεκτρονικών επικοινωνιών, παρέχουν υπηρεσίες

¹² Κάθε είδους δραστηριότητα ηλεκτρονικών επικοινωνιών που αφορά στην παροχή δικτύων ή/και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών υπάγεται σε Καθεστώς Γενικών Αδειών, σύμφωνα με τον ν. 3431/2006 "Περί Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών και άλλες διατάξεις"

ηλεκτρονικών επικοινωνιών υπό διαφορετικό, όμως, εμπορικό σήμα και επιχειρηματική οργάνωση, βασιζόμενοι στην υποδομή άλλων προσώπων που παρέχουν δίκτυα ή και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών, με τα οποία έχουν συνάψει σχετική σύμβαση, υπάγεται σε καθεστώς Γενικών Αδειών και απαιτείται η υποβολή Δήλωσης Καταχώρησης¹³.

Αντίθετα δεν απαιτείται Γενική Άδεια:

- Για την απλή μεταπώληση υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών σε χρήστες.
- Για την ιδιοχρησιμοποίηση τερματικού ραδιοεξοπλισμού, βάσει μη αποκλειστικής χρήσης ειδικών ραδιοσυχνοτήτων από τον χρήστη για λόγους που δεν συνδέονται με οικονομική δραστηριότητα, όπως η χρήση της ζώνης πολιτών από ραδιοερασιτέχνες, η οποία δεν συνιστά παροχή Δικτύου ή υπηρεσίας ηλεκτρονικών επικοινωνιών και διέπεται από τα οριζόμενα στις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας που αφορούν στον τερματικό εξοπλισμό και το ραδιοεξοπλισμό.
- Για τα κρατικά δίκτυα ηλεκτρονικών επικοινωνιών, τα δίκτυα και τους μεμονωμένοι σταθμούς ραδιοεπικοινωνιών της υπηρεσίας ραδιοερασιτέχνη, της υπηρεσίας ραδιοερασιτέχνη μέσω διορυφόρου και όσα χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για πειραματικούς ή ερευνητικούς σκοπούς και για επίδειξη.

¹³ Δήλωση Καταχώρησης υπό Καθεστώς Γενικής Άδειας υποβάλλεται μόνο από πρόσωπα που παρέχουν δημόσια δίκτυα επικοινωνιών ή διαθέσιμες στο κοινό υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών, καθώς επίσης και από πρόσωπα που λειτουργούν ειδικά ραδιοδίκτυα.

• Πρόσβαση στο Δίκτυο

Ο τρόπος με τον οποίο τα κράτη μέλη ρυθμίζουν την πρόσβαση στα δίκτυα ηλεκτρονικών επικοινωνιών και την αλληλοσύνδεση των δικτύων, έχει επίσης κεφαλαιώδη σημασία. Κατά συνέπεια, μια περαιτέρω οδηγία έχει στόχο να τυποποιήσει τις διαφορετικές εθνικές προσεγγίσεις στη ρύθμιση. Στόχος είναι να ενθαρρυνθεί ο αειφόρος ανταγωνισμός και η διαλειτουργικότητα μεταξύ υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών.

Το Κοινοβούλιο επιθυμούσε διακαώς να εξασφαλίσει μεγαλύτερη διαφάνεια στην τιμολόγηση, έτσι ώστε να καταστεί αποτελεσματικότερη η αγορά, και για το λόγο αυτό επέμεινε ότι η Επιτροπή πρέπει να παρακολουθεί και να δημοσιεύει πληροφορίες σχετικά με οποιεσδήποτε χρεώσεις συμβάλλουν στις τιμές που καταβάλλουν οι τελικοί χρήστες. Επίσης, οι βουλευτές ανησυχούσαν μήπως η νέα υποδομή, όπως οι κεραίες της κινητής τηλεφωνίας, προκαλεί ζημιά στο περιβάλλον ή αισθητική ρύπανση του τοπίου. Χάρη στο Κοινοβούλιο, οι εθνικές κυβερνήσεις υποχρεούνται πλέον να λάβουν μέτρα για να ελαχιστοποιήσουν αυτό το πρόβλημα. Ο βασικός Νόμος που ρυθμίζει την αδειοδότηση των κατασκευών κεραιών είναι ο Ν. 2801/2000 για τις Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες.

Ο «Κανονισμός Αδειών Κατασκευών Κεραιών στην Ξηρά» περιλαμβάνει όλες τις λεπτομέρειες για την αδειοδότηση των κατασκευών κεραιών και, ιδίως, τη διαδικασία χορήγησης της άδειας κατασκευής, τους όρους συνεγκατάστασης ή από κοινού χρήσης ευκολιών, τις προϋποθέσεις ταυτοποίησης της κάθε κατασκευής κεραιάς, τις διαδικασίες τροποποίησης ή ανάκλησης αδειών.

Η υπ' Αριθ. 53571/3839/2000 KYA για τα «Μέτρα προφύλαξης του κοινού από τη λειτουργία κεραιών εγκαταστημένων στην ξηρά», καθορίζει τα όρια για την ασφαλή έκθεση του κοινού στην ηλεκτρομαγνητική ακτινοβολία που εκπέμπουν οι κατασκευές κεραιών, θεσπίζοντας «βασικούς περιορισμούς» έκθεσης σε ηλεκτρομαγνητικά πεδία και επίπεδα αναφοράς.

Επισημαίνεται ότι στις διατάξεις της ανωτέρω νομοθεσίας ορίζονται και εξαιρέσεις από την υποχρέωση άδειας όπως για παράδειγμα τα

- κρατικά δίκτυα ηλεκτρονικών επικοινωνιών,
- δίκτυα και μεμονωμένοι σταθμοί ραδιοεπικοινωνιών της υπηρεσίας ραδιοερασιτέχνη και της υπηρεσίας ραδιοερασιτέχνη μέσω δορυφόρου,
- δίκτυα και μεμονωμένοι σταθμοί ραδιοεπικοινωνιών που χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για πειραματικούς ή ερευνητικούς σκοπούς και για επίδειξη.

• **Εγγύηση καθολικής υπηρεσίας**

Μια άλλη οδηγία έχει στόχο να εξασφαλίσει ότι υπηρεσίες καλής ποιότητας θα είναι δημόσια διαθέσιμες σε ολόκληρη την Ευρώπη στις περιπτώσεις κατά τις οποίες η αγορά δεν καλύπτει ικανοποιητικά τις ανάγκες των χρηστών. Στο θέμα αυτό, το Κοινοβούλιο επέμεινε να λάβουν οι κυβερνήσεις μέτρα για να εξασφαλίσουν προσιτή πρόσβαση των χρηστών με αναπηρίες και με ειδικές κοινωνικές ανάγκες στις δημόσιες χερσαίες τηλεφωνικές υπηρεσίες. Οι βουλευτές υπογράμμισαν επίσης για μια ακόμη φορά την ανάγκη για τιμολογική διαφάνεια και επεδίωξαν επιτυχώς να παρέχονται στους καταναλωτές τα δεδομένα που έχουν ανάγκη ώστε να μπορούν να επιλέγουν εμπεριστατωμένα ανάμεσα σε διαφορετικά πακέτα χρήσης.

• **Προστασία της ιδιωτικής ζωής**

Οι νέες τεχνολογίες, ιδίως το Διαδίκτυο και το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, απαιτούν την επιβολή ειδικών όρων για τη διασφάλιση του δικαιώματος σεβασμού της ιδιωτικής ζωής. Η παρούσα οδηγία (2002/58/EK) περιέχει ουσιώδεις κανόνες που προορίζονται να εξασφαλίσουν την εμπιστοσύνη των χρηστών στις υπηρεσίες και τις τεχνολογίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών. Οι εν λόγω κανόνες αφορούν

ειδικότερα την απαγόρευση των αυτόκλητων ηλεκτρονικών μηνυμάτων¹⁴, το καθεστώς προηγούμενης συγκατάθεσης του χρήστη και την εγκατάσταση cookies¹⁵. Η οδηγία υπενθυμίζει ως βασική αρχή ότι τα κράτη μέλη οφείλουν να εγγυώνται, μέσω της εθνικής νομοθεσίας, το απόρρητο των επικοινωνιών που πραγματοποιούνται μέσω δημόσιου δικτύου ηλεκτρονικών επικοινωνιών. Οφείλουν, ειδικότερα, να απαγορεύουν σε κάθε άλλο πρόσωπο εκτός των χρηστών την ακρόαση, την υποκλοπή, την αποθήκευση των επικοινωνιών χωρίς τη συγκατάθεση των ενδιαφερόμενων χρηστών. Όσον αφορά το ευαίσθητο θέμα της διατήρησης των δεδομένων, η οδηγία ορίζει ότι τα κράτη μέλη δεν επιτρέπεται να αίρουν την προστασία των δεδομένων παρά μόνον όταν πρόκειται για τη διενέργεια ερευνών ποινικού χαρακτήρα ή για τη διαφύλαξη της εθνικής ασφάλειας, της εθνικής άμυνας και της δημόσιας ασφάλειας. Ένα τέτοιο μέτρο μπορεί να θεσπιστεί μόνον όταν αποτελεί «αναγκαίο, κατάλληλο και ανάλογο

¹⁴ Η οδηγία υιοθετεί μια προσέγγιση «συγκατάθεσης» έναντι των αυτόκλητων ηλεκτρονικών μηνυμάτων εμπορικού χαρακτήρα, σύμφωνα με την οποία οι χρήστες οφείλουν να παρέχουν τη συγκατάθεσή τους προτού λάβουν τα εν λόγω μηνύματα. Αυτό το σύστημα συγκατάθεσης καλύπτει επίσης τα σύντομα μηνύματα (SMS) και τα λοιπά ηλεκτρονικά μηνύματα που

¹⁵ Τα cookies συνίστανται σε κρυφές πληροφορίες που ανταλλάσσονται μεταξύ χρήστη του Διαδικτύου και ενός διακομιστή ιστού (web server) και αποθηκεύονται σε αρχείο στο σκληρό δίσκο του χρήστη. Οι πληροφορίες αυτές επέτρεπαν αρχικά τη διατήρηση των πληροφοριών μεταξύ δύο συνδέσεων, αλλά αποτελούν επίσης και εργαλείο ελέγχου της δραστηριότητας του χρήστη του Διαδικτύου, που συχνά αποδοκιμάζεται.

Η οδηγία προβλέπει ότι οι χρήστες πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να αρνηθούν την τοποθέτηση κάποιου cookie ή παρόμοιας διάταξης στον τερματικό τους εξοπλισμό. Για να γίνει κάτι τέτοιο, πρέπει επίσης να λαμβάνουν οι χρήστες σαφείς και ακριβείς πληροφορίες για τον προορισμό και το ρόλο των cookies.

μέτρο στο πλαίσιο της δημοκρατικής κοινωνίας». Οι ευρωπαίοι πολίτες πρέπει να παρέχουν τη συγκατάθεσή τους προτού ο αριθμός τηλεφώνου τους (σταθερού ή κινητού), η ηλεκτρονική διεύθυνσή τους και η διεύθυνση κατοικίας τους αναγραφούν στους δημόσιους καταλόγους συνδρομητών.

- **Φτηνότερη πρόσβαση στο Διαδίκτυο**

Τέλος, οι βουλευτές του Κοινοβουλίου είχαν καθοριστική συνεισφορά σε ένα κανονισμό ο οποίος έχει μειώσει το κόστος της χρήσης του Διαδικτύου, ανοίγοντας τις τοπικές αγορές πρόσβασης στο μεγαλύτερο ανταγωνισμό και στην τεχνική καινοτομία. Η νομοθετική αυτή διάταξη έχει τον μάλλον άκομψο τίτλο "αδεσμοποιήτη πρόσβαση στον τοπικό βρόχο".

Ο "τοπικός βρόχος" είναι το φυσικό κύκλωμα που συνδέει το σημείο τερματισμού του δικτύου στις εγκαταστάσεις του συνδρομητή με τον κεντρικό κατανεμητή ή με αντίστοιχη ευκολία στο σταθερό δημόσιο δίκτυο. Πιο συνοπτικά είναι το τελικό τμήμα καλωδίων σε ένα δίκτυο επικοινωνιών το οποίο συνδέει τον καταναλωτή με το δίκτυο. Κατά παράδοση ιδιοκτήτης του είναι η τοπική εταιρεία τηλεπικοινωνιών, η οποία συνήθως είναι μονοπώλιο ή πρώην μονοπώλιο. Εάν η πρόσβαση στον τοπικό βρόχο δεν είναι ανοικτή σε νέους φορείς που εισέρχονται στην αγορά, χάνονται οι ευκαιρίες για αυξημένο ανταγωνισμό και καινοτομία. Ο τοπικός βρόχος ήταν ένα από τα λιγότερα ανταγωνιστικά τμήματα της ελευθερωμένης αγοράς τηλεπικοινωνιών, αλλά τώρα η "αδεσμοποιήτη" ή ελευθερωμένη πρόσβαση έχει τονώσει τον ανταγωνισμό και δίνει ώθηση στην ανάπτυξη του ηλεκτρονικού εμπορίου και του ηλεκτρονικού επιχειρείν στην Ευρώπη.

Το Κοινοβούλιο επέμεινε ο κανονισμός να περιλαμβάνει κατάλογο των ελάχιστων πληροφοριών που πρέπει να παρέχουν οι υφιστάμενοι φορείς εκμετάλλευσης στους νεοεισερχόμενους στην αγορά. Και για να αποφευχθεί η κωλυσιεργία των παλαιών μονοπωλίων, οι βουλευτές ζήτησαν να θεσπιστεί αποζημίωση των νεοεισερχόμενων εάν δεν συμμορφωθούν οι υφιστάμενοι φορείς εκμετάλλευσης. Ο κανονισμός προωθήθηκε με ταχύτητα στη νομοθετική διαδικασία και τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 2001, έτσι ώστε οι καταναλωτές να επωφεληθούν ταχύτερα από το μεγαλύτερο ανταγωνισμό και τις χαμηλότερες τιμές. Το υπόλοιπο τμήμα της νομοθετικής δέσμης μέτρων τέθηκε σε ισχύ στις 24 Ιουλίου 2003.

- **Τεχνολογία κινητής τηλεφωνίας τρίτης γενεάς**

Εκτός από τη νομοθετική δέσμη μέτρων, οι βουλευτές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ενέκριναν ψήφισμα το Φεβρουάριο του 2003 το οποίο ζητεί επιμερισμό της υποδομής δικτύου σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση έτσι ώστε να επιταχυνθεί η ανάπτυξη υπηρεσιών και δικτύων τρίτης γενεάς.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι πρωτοπόρος στην τεχνολογία της κινητής τηλεφωνίας. Η πλέον πρόσφατη τεχνολογία, η ονομαζόμενη "τρίτης γενεάς" (ή 3G) είναι ένας όρος του κλάδου ο οποίος δηλώνει ένα σύνολο διεθνών προτύπων και τεχνολογιών που έχουν στόχο τη βελτίωση της απόδοσης των δικτύων κινητής τηλεφωνίας. Προσφέρει επεκτάσεις σε τρέχουσες εφαρμογές, μεταξύ των οποίων μεγαλύτερες ταχύτητες μετάδοσης δεδομένων και αυξημένη χωρητικότητα για μετάδοση φωνής και δεδομένων.

Το Κοινοβούλιο θεωρεί ως βασική προτεραιότητα την δημιουργία υποδομής για το μερισμό δικτύων σε ολόκληρη την Ευρώπη έτσι ώστε τα δίκτυα και υπηρεσίες τρίτης γενεάς να μπορούν να αναπτυχθούν γρηγορότερα και φτηνότερα. Οι βουλευτές θέλουν να εκδώσει η Επιτροπή κατευθυντήριες γραμμές προς τούτο, τονίζουν όμως ότι δεν

είναι απαραίτητη νομοθεσία δεδομένου ότι το βασικό είναι να αφεθεί η αγορά να λειτουργήσει ελεύθερα. Το Κοινοβούλιο πιστεύει ότι δεν υπάρχει ανάγκη ανησυχίας για τους κινδύνους για την υγεία, δεδομένου ότι τα επίπεδα έκθεσης στα ηλεκτρομαγνητικά πεδία που παράγονται από τον εξοπλισμό κινητής τηλεφωνίας στα κράτη μέλη της ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΈΝΩΣΗΣ είναι ήδη πολύ κάτω από τα όρια που συνιστά η Διεθνής Οργάνωση Υγείας.

- **Οι Τηλεπικοινωνίες και νέοι κανόνες για την ψηφιακή εποχή**

Αποτέλεσμα των νέων νόμων της Ευρωπαϊκής Ένωσης που αποβλέπουν στην τόνωση του ανταγωνισμού στον κλάδο των τηλεπικοινωνιών αναμένεται και τελικά είναι οι χαμηλότερες τιμές και η αύξηση της ελευθερίας εκλογής των καταναλωτών. Η νομοθεσία δημιούργησε ισότιμους όρους ανταγωνισμού σε πανευρωπαϊκή κλίμακα απλουστεύοντας τους κανονισμούς που διευκολύνουν την είσοδο νέων εταιρειών στην αγορά, έτσι ώστε τα πρώην κρατικά μονοπώλια να μην απολαμβάνουν πλέον αθέμιτο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα.

Χάρη στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, η νομοθεσία περιλαμβάνει μέτρα για την προστασία της πολιτιστικής πολυμορφίας, τη συνεκτίμηση των αναγκών των χρηστών με ειδικές ανάγκες και την ελαχιστοποίηση του περιβαλλοντικού αντίκτυπου της υποδομής τηλεπικοινωνιών.

Το νέο ευρωπαϊκό νομικό πλαίσιο για τα δίκτυα και τις υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών καλύπτει όλα τα δορυφορικά και επίγεια δίκτυα επικοινωνιών: δημόσια τηλεφωνία, διαδίκτυο, καλωδιακή τηλεόραση, κινητή τηλεφωνία και επίγειες μεταδόσεις. Έχει στόχο να προσαρμόσει την τρέχουσα κοινοτική νομοθεσία περί τηλεπικοινωνιών στις σημαντικές τεχνολογικές προόδους που έχουν σημειωθεί στους κλάδους αυτούς τα τελευταία χρόνια. Η νομοθεσία είναι τεχνολογικών ουδέτερη, πράγμα που σημαίνει ότι τοποθετεί όλα τα δίκτυα μετάδοσης

σε ίση μοίρα και παρέχει στην Ευρωπαϊκή Ένωση μια ρυθμιστική συγκρότηση που ενθαρρύνει τον ανταγωνισμό και τοποθετεί την Ευρώπη πολύ πιο μπροστά από τους σημαντικούς εμπορικούς εταίρους της. Έχοντας ως στόχο να καταργήσει τη γραφειοκρατία που παρακαλύει την είσοδο στις εθνικές αγορές, η νομοθεσία εξορθολογεί τους κανόνες για τους παράγοντες της αγοράς και τους καθιστά συνεπείς σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση.

- **Δικαιώματα και Οφέλη για τους Καταναλωτές.**

Νέες Δυνατότητες- Υπηρεσίες.

Η πλήρης απελευθέρωση της τηλεπικοινωνιακής κατέστησε εφικτή την είσοδο νέων εταιρειών παροχής τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών στην αγορά και έδωσε στους καταναλωτές τη δυνατότητα να επιλέγουν ανάμεσα σε διαφορετικές εταιρείες και υπηρεσίες. Ως αποτέλεσμα του νέου τηλεπικοινωνιακού περιβάλλοντος, οι καταναλωτές αξιοποιούν τα οφέλη που προκύπτουν από την απελευθέρωση και ενισχύουν τη θέση τους στην αγορά.

Οι καταναλωτές μπορούν μεταξύ άλλων:

- Να επιλέγουν την εταιρία που θα τους παρέχει την τηλεφωνική τους σύνδεση και τον αριθμό τους.
- Να διατηρούν τον αριθμό τους, ακόμη και όταν αλλάζουν την εταιρία που θα τους παρέχει την τηλεφωνική τους σύνδεση.
- Να επιλέγουν την εταιρία που θα δρομολογεί τις κλήσεις τους είτε ανά κλήση, είτε ανά κατηγορία κλήσεων.
- Να διαθέτουν τον προσωπικό τους αριθμό.
- Να λαμβάνουν αναλυτικούς λογαριασμούς
- Να κάνουν χρήση ηλεκτρονικής υπογραφής.

• Αποτίμηση των νομικών εξελίξεων στις τηλεπικοινωνίες

Αν υπάρχει σήμερα ένας κλάδος του δικαίου με διάσπαρτες και δυσερμήνευτες διατάξεις , αυτός είναι ο κλάδος των τηλεπικοινωνιών .

Όσο αναφορά το κοινοτικό κεκτημένο , είναι προφανές ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει διαδραματίσει ένα ρόλο εμπροσθιοφυλακής στις εξελίξεις που έχουν οδηγήσει στην απελευθέρωση του τομέα αυτού. Βέβαια ,όπως έχει ήδη επισημανθεί , οι αλλαγές σε αυτό τον εξελισσόμενο κλάδο έχουν επέλθει σταδιακά και δη με κάποια ιδιαίτερα χαρακτηριστικά . Υπό την πίεση των τεχνολογικών εξελίξεων , η πρακτική που ακολουθείται σε ευρωπαϊκό επίπεδο διακρίνεται πλέον για

1. τη συχνή αναθεώρηση των κοινοτικών ρυθμίσεων
2. την θέσπιση προθεσμιών προσαρμογής μικρότερων των συνηθισμένων και
3. την "αυτοδέσμευση " των κρατών μελών να επανεξετάζουν σε τακτά και σύντομα χρονικά διαστήματα τις ρυθμίσεις υπό το πρίσμα της εξέλιξης των υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας .Μάλιστα , η ίδια η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ορίζεται ως το αρμόδιο όργανο για την επανεξέταση και την ενδεχόμενη θέση σε κίνηση της διαδικασίας της αναθεώρησης .

Σε κάθε περίπτωση ο κοινοτικός νομοθέτης δε περιορίζεται σε μια οικονομικής λογικής απελευθέρωσης τομέων που παραδοσιακά λειτουργούσαν ως νομικώς κατοχυρωμένα κρατικά μονοπώλια ,αλλά δείχνει την ευαισθησία του προς δυο συμπληρωματικές κατά κάποιο τρόπο κατευθύνσεις , τις νέες επιχειρήσεις που επιθυμούν να δραστηριοποιηθούν στον τηλεπικοινωνιακό τομέα με την πρόσβαση σε προυπάρχοντα δίκτυα παροχής των σχετικών υπηρεσιών και τον απλό καταναλωτή κυρίως με το δικαίωμα του στην καθολική υπηρεσία. Μάλιστα οι κατά κανόνα επιτυχείς ρυθμίσεις του συνεπάγονται τον εκσυγχρονισμό των Διοικήσεων των κρατών μελών στην εξυπυρέτηση των επιχειρήσεων ,ιδίως στη διαδικασία της αδειοδότησης.

Οι εξελίξεις που σημειώθηκαν στον κλάδο των τηλεπικοινωνιών αποτελούν καίριο στοιχείο της διαδικασίας μετάβασης στην κοινωνία της πληροφορίας .

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4.

Κοινωνία της πληροφορίας.

Η επιλογή του τίτλου “κοινωνία της πληροφορίας” έγινε προκειμένου να καταδειχθεί ο στόχος , που δεν ήταν άλλος από την ενίσχυση του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα της ευρωπαϊκής οικονομίας, για τη μετάβαση της οικονομίας των κρατών μελών στη νέα ψηφιακή εποχή. Μέσω του ολοκληρωμένου ,καινοτόμου , διατομεακού αυτού επιχειρησιακού προγράμματος, επιδιώχθηκε η εισαγωγή των νέων τεχνολογιών σε όλους τους τομείς της οικονομικής και κοινωνικής ζωής.

Για τη μετάβαση στην κοινωνία της πληροφορίας ,απαιτείται δέσμευση και συστράτευση των κοινωνικών εταίρων για την υλοποίηση μιας σειράς επιμέρους στόχων , όπως είναι η διαμόρφωση νέου θεσμικού πλαισίου , αλλαγή προτεραιοτήτων όσον αφορά τις υποδομές , το φορολογικό σύστημα ,τη δικαιοσύνη και φυσικά την παιδεία . Επίσης απαιτείται καλύτερη λειτουργία του ανταγωνισμού στην αγορά τηλεπικοινωνιών , μεγαλύτερη επένδυση τόσο του δημόσιου όσο και ιδιωτικού τομέα στην καινοτομία και τη γνώση .

Η μετάβαση στην κοινωνία της πληροφορίας, προϋποθέτει επίσης και επιχειρήσεις με όραμα για το μέλλον , αλλά και πολιτικές ηγεσίες που θέτουν συγκεκριμένους στόχους και εργάζονται με επιμονή για την υλοποίηση τους . Απαιτεί με άλλα λόγια πολιτική μεταρρύθμιση και κοινωνική αλλαγή .Στην περίπτωση τη δική μας χώρας η δημιουργία της Ελλάδας της γνώσης προϋποθέτει τεχνολογική πρόοδο , αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της χώρας , κινητοποίηση του ιδιωτικού τομέα κίνητρα για την παροχή δημόσιων ψηφιακών

υπηρεσιών, εύκολη και φθηνή πρόσβαση στο διαδίκτυο για όλους , απόκτηση ψηφιακών δεξιοτήτων μέσω του εκπαιδευτικού συστήματος.

Η πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την κοινωνία της πληροφορίας θεμελιώνεται στις ακόλουθες βασικές συνιστώσες:

- την πολιτική των τηλεπικοινωνιών, νομική βάση της οποίας είναι το άρθρο 95 (εναρμόνιση της εσωτερικής αγοράς), τα άρθρα 81 και 82 (ανταγωνισμός) καθώς και τα άρθρα 47 και 55 (δικαίωμα εγκατάστασης και παροχή υπηρεσιών) της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (ΣΕΚ) .
- την υποστήριξη της ανάπτυξης των τεχνολογιών πληροφοριών και επικοινωνιών (ΤΠΕ)¹⁶, η οποία βασίζεται στα άρθρα 163 έως 172 (έρευνα και ανάπτυξη) της ΣΕΚ
- τη συμβολή στη δημιουργία των απαιτούμενων συνθηκών ανταγωνιστικότητας για την κοινωνική βιομηχανία, σε απόλυτη ευθυγράμμισή της με το άρθρο 157 της ΣΕΚ
- την προώθηση των διευρωπαϊκών δικτύων (ΔΕΔ) στους τομείς των μεταφορών, της ενέργειας και των τηλεπικοινωνιών, όπως ορίζεται στα άρθρα 154, 155 και 156 της ΣΕΚ.

¹⁶ Τεχνολογίες των πληροφοριών και των επικοινωνιών (ΤΠΕ): ο όρος ΤΠΕ καλύπτει ένα ευρύ φάσμα υπηρεσιών, εφαρμογών, τεχνολογιών, εξοπλισμού και λογισμικών, δηλαδή εργαλεία όπως η τηλεφωνία και το Ίντερνετ, η εξ αποστάσεως μάθηση, η τηλεόραση, οι ηλεκτρονικοί υπολογιστές, τα δίκτυα και τα λογισμικά που είναι αναγκαία για τη χρήση των εν λόγω τεχνολογιών. Οι τεχνολογίες αυτές επιφέρουν σταδιακά επανάσταση στις κοινωνικές, πολιτιστικές και οικονομικές δομές, δημιουργώντας νέες συμπεριφορές ως προς τις πληροφορίες, τη γνώση, την επαγγελματική δραστηριότητα, κ.λπ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

Ευρυζωνικότητα

Στόχος για το μέλλον είναι η παροχή στον καταναλωτή των καλύτερων δυνατών υπηρεσιών, στις πιο ανταγωνιστικές τιμές μέσα από την ανάπτυξη του ανταγωνισμού, η εντατικοποίηση των παρεκβάσεων για τη διασφάλιση της ανάπτυξης της ευρυζωνικότητας, η προώθηση των ηλεκτρονικών συναλλαγών και η ανάπτυξη ενός σύγχρονου και αποτελεσματικού μηχανισμού διαχείρισης και εποπτείας του φάσματος ραδιοσυχνοτήτων.

Σε αυτό το σημείο θα πρέπει να δώσουμε τον ορισμό της Ευρυζωνικότητας για να κατανοήσουμε την νέα κατάσταση στο χώρο των τηλεπικοινωνιών.

Ευρυζωνικότητα ορίζεται ως το προηγμένο, εφικτό και καινοτόμο περιβάλλον από πολιτική, κοινωνική, οικονομική και τεχνολογική άποψη, το οποίο αποτελείται από:

1. Την παροχή γρήγορων συνδέσεων στο Διαδίκτυο σε ένα όσο το δυνατόν μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού, με ανταγωνιστικές τιμές (με τη μορφή καταναλωτικού αγαθού), χωρίς περιορισμούς στα συστήματα μετάδοσης και τον τερματικό εξοπλισμό των επικοινωνούντων άκρων.
2. Την κατάλληλη δικτυακή υποδομή που: α) επιτρέπει την κατανεμημένη ανάπτυξη υπαρχόντων και μελλοντικών δικτυακών εφαρμογών και πληροφοριακών υπηρεσιών, β) δίνει την δυνατότητα αδιάλειπτης σύνδεσης των χρηστών σε αυτές γ) ικανοποιεί τις εκάστοτε ανάγκες των εφαρμογών σε εύρος ζώνης και δ) είναι ικανή να αναβαθμίζεται συνεχώς και με μικρό επιπλέον κόστος ώστε να εξακολουθεί να ικανοποιεί τις ανάγκες όπως αυτές αυξάνουν και μετεξελίσσονται σε ρυθμό και σε κόστος από την πρόοδο της πληροφορικής και της τεχνολογίας των επικοινωνιών.

3. Τη δυνατότητα του πολίτη να επιλέγει: α) ανάμεσα σε εναλλακτικές προσφορές σύνδεσης που ταιριάζουν στον εξοπλισμό και στις ανάγκες του β) μεταξύ διαφόρων δικτυακών εφαρμογών και γ) μεταξύ διαφόρων υπηρεσιών πληροφόρησης και ψυχαγωγίας και με πιθανή συμμετοχή του ίδιου του πολίτη στην παροχή υπηρεσιών.

4. Το κατάλληλο ρυθμιστικό πλαίσιο αποτελούμενο από πολιτικές, μέτρα, πρωτοβουλίες, άμεσες παρεμβάσεις, αναγκαίες για την ενδυνάμωση της καινοτομίας, την προστασία του ανταγωνισμού και την εγγύηση της σοβαρής ισορροπημένης οικονομικής ανάπτυξης ικανής να προέλθει από την γενικευμένη συμμετοχή στην Ευρυζωνικότητα και την Κοινωνία της Πληροφορίας.

Η υπάρχουσα υποδομή δημόσιων δικτύων στερείται το εύρος ζώνης και την ευελιξία που απαιτούνται από τις νέες εφαρμογές. Συνεπώς, τα δημόσια δίκτυα πρέπει να μεταναστεύσουν στις νεότερες, ισχυρότερες υποδομές οι οποίες διαθέτουν το απαιτούμενο εύρος ζώνης και καλύπτουν τις απαιτήσεις λειτουργίας των εφαρμογών πολυμέσων. Τα ευρυζωνικά δίκτυα είναι η λύση σε αυτό που καιρό προσπαθούσαν να υλοποιήσουν οι ISP's και τα ιδιωτικά δίκτυα: αυξανόμενο εύρος ζώνης, γρηγορότερη πρόσβαση, ευκολότερη διαχείριση, μείωση του κόστους και τέλος μεγαλύτερη αξιοπιστία

Οι Ευρυζωνικές τεχνολογίες πρόσβασης συμπεριλαμβάνουν ένα ευρύ φάσμα καλωδίωσης και ασύρματων λύσεων που επινοήθηκαν για να παρακάμψουν την δυσχέρεια του τελευταίου μιλίου και να προσδώσουν στις υπηρεσίες δεδομένων μεγαλύτερη ταχύτητα. Οι ψηφιακές γραμμές συνδρομητών (DSL), οι οπτικές ίνες¹⁷, οι ασύρματοι

¹⁷ Οι οπτικές ίνες μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε τοπικά δίκτυα αλλά και για μεταδόσεις σε μεγάλες αποστάσεις (δίκτυα ευρείας περιοχής). Έχουν στο κέντρο τους τον πυρήνα μέσω του οποίου μεταδίδεται το οπτικό σήμα. Ο πυρήνας εγκλωβίζει τις ακτίνες φωτός και τις οδηγεί στο τέρμα. Τα κύματα μεταφέρονται από τον πυρήνα της οπτικής ίνας. Όσο πιο στενός είναι ο πυρήνας, τόσο πιο γρήγορα μεταφέρεται το κύμα φωτός. Ο οπτικός πυρήνας περιβάλλεται από στρώμα γυάλινης επικάλυψης. Η επικάλυψη (cladding), η οποία περιβάλλει την οπτική ίνα κρατάει το φως στον πυρήνα, εμποδίζοντας το σήμα να διασκορπιστεί και να χάσει την ισχύ του. Η επικάλυψη με τη

τοπικοί βρόχοι είναι τα σημαντικότερα επιτεύγματα της τεχνολογίας των δικτύων.

Ευρυζωνικά δίκτυα και υπηρεσίες είναι αυτά που εγγυώνται σε κάθε εποχή την απρόσκοπτη και διαφανή πρόσβαση όλων των πολιτών στην πληροφορία και τα συστήματα επικοινωνίας, για την εκπλήρωση των αναγκών τους. Θεωρούμε ότι :

- οι εξελίξεις στον τομέα των τηλεπικοινωνιών είναι ραγδαίες
- η ανάπτυξη ευρυζωνικών δικτύων και υπηρεσιών αναμένεται να επιφέρει σημαντικές αλλαγές σε ένα ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων όπως: στην υγεία, την εκπαίδευση και την έρευνα, την πληροφόρηση, τις επιχειρηματικές δραστηριότητες και τις εμπορικές συναλλαγές.
- η νέα αγορά που δημιουργείται βρίσκεται στα πρώτα στάδια ανάπτυξης της, αφού εμφανίζονται με γοργούς ρυθμούς νέες τεχνολογικές λύσεις και υπηρεσίες ενώ η εξέλιξή της αναμένεται να καθοριστεί τόσο από τους τηλεπικοινωνιακούς οργανισμούς και τους παρόχους όσο και από την απήχηση που θα έχουν οι νέες υπηρεσίες και οι εφαρμογές στους τελικούς χρήστες.
- η αναμενόμενη ανάπτυξη συντελείτε, παρόλα αυτά, με αργούς ρυθμούς δεδομένου ότι οι τεχνολογικές εξελίξεις επιφέρουν δομικές αλλαγές σε όλους όσους εμπλέκονται στην τηλεπικοινωνιακή αγορά.

σειρά της περιβάλλεται από το εξωτερικό προστατευτικό υλικό, η οποία προστατεύει την ίνα από τους περιβαλλοντικούς κινδύνους. Προς το παρόν οι οπτικές ίνες χρησιμοποιούνται για την υλοποίηση ευρυζωνικού δικτύου κορμού και διανομής, καθώς είναι ουσιαστικά η μόνη τεχνολογία που μπορεί να υποστηρίξει τη συγκέντρωση ευρυζωνικών συνδέσεων πρόσβασης και να μεταφέρει τις μεγάλες ποσότητες δεδομένων με υψηλό ρυθμό που απαιτεί η παροχή ευρυζωνικών υπηρεσιών από κεντρικά σημεία διανομής προς τους συνδρομητές. Για το λόγο αυτό είναι κοινή περίπτωση ο συνδυασμός υποδομών οπτικών ινών με άλλες ευρυζωνικές τεχνολογίες, όπου η υποδομή οπτικών ινών δημιουργείται και φτάνει μέχρι τις γειτονιές ή τα κτίρια των συνδρομητών και στη συνέχεια χρησιμοποιούνται οι υπόλοιπες τεχνολογίες ευρυζωνικής πρόσβασης για να δημιουργηθεί το δίκτυο πρόσβασης που φτάνει μέχρι το χώρο του χρήστη.

Παρά το γεγονός ότι αναμένεται να ξεπεραστούν τα όποια προβλήματα και να δημιουργηθούν νέα επιχειρηματικά μοντέλα, είναι πλέον κατανοητό ότι η διαμόρφωση του νέου τοπίου στις τηλεπικοινωνίες δεν έχει επιφέρει μέχρι σήμερα τα επιθυμητά αποτελέσματα. Επίσης σε αρκετές χώρες η προσπάθεια να αφεθεί η ανάπτυξη ευρυζωνικών υπηρεσιών αποκλειστικά στις δυνάμεις της αγοράς, δεν απέδωσαν ικανοποιητικά αποτελέσματα.

Οι υπηρεσίες ηλεκτρονικής διακυβέρνησης μπορεί να αποδειχθούν μείζονος σημασίας για την εξάπλωση της ευρυζωνικότητας εξαιπτίας του ακόλουθου ιδιαίτερου χαρακτηριστικού τους: ένας μοναδικός φορέας (η πολιτεία) να είναι σε θέση να αποτελέσει κύριο μοχλό ανάπτυξης προωθώντας τη χρήση τόσο στους πολίτες όσο και στις επιχειρήσεις. Η πολιτεία σε ρόλο «πελάτη» και ταυτόχρονα «ικαταναλωτή» ευρυζωνικών υπηρεσιών μπορεί με τις επιλογές της να δίνει κατεύθυνση.

Τα δύο τελευταία χρόνια σε αρκετές χώρες (Αγγλία, Ιρλανδία, Ιταλία, Καναδάς, Η.Π.Α, κ.ά.) δημιουργήθηκαν Ομάδες Εργασίας Ευρυζωνικών Υπηρεσιών και Υποδομών (Broadband Task Forces). Ο ρόλος τους είναι κατά βάση καθοδηγητικός, συντονιστικός και συμβουλευτικός. Οι εισηγήσεις τους για παρεμβάσεις (κίνητρα, χρηματοδοτήσεις, προσαρμογή κανονιστικού πλαισίου) και η ταυτόχρονη ενθάρρυνση της ζήτησης των ευρυζωνικών υπηρεσιών από τους τελικούς χρήστες, αποσκοπεί στην παρακίνηση πολιτείας και αγοράς προκειμένου να επιταχυνθούν οι ενέργειες ανάπτυξης ευρυζωνικών υπηρεσιών.

Με τις ενέργειες αυτές εκτιμάται ότι πέρα από την οικονομική αναβάθμιση της αγοράς που θα επιφέρει η χρήση ευρυζωνικών υπηρεσιών, θα διασφαλιστεί και η παροχή τους στις λιγότερο ανεπτυγμένες περιοχές. Αποτρέπεται έτσι η δημιουργία τεχνολογικού-οικονομικού κενού που θα διευρύνει το ψηφιακό χάσμα και την τεχνολογική υστέρηση με την επακόλουθη απώλεια ανταγωνιστικότητας

σε τμήματα της οικονομίας, ειδικά απομακρυσμένων η/και υποβαθμισμένων περιφερειών σε επίπεδο χώρας ή Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η ευρυζωνική στρατηγική αποτελεί σύνθετο καθήκον καθώς επηρεάζεται από πολλές και διαφορετικές πολιτικές: πολεοδομία και χωροταξία, ερευνητική πολιτική, φορολόγηση και κανονιστική ρύθμιση. Οι πολιτικές αυτές διεξάγονται σε όλα τα επίπεδα: διεθνές, ευρωπαϊκό, εθνικό, περιφερειακό και τοπικό, καθώς και από φάσμα διαφόρων συντελεστών, στον ιδιωτικό αλλά και στον δημόσιο τομέα. Η Επιτροπή θα εμβαθύνει την ανάλυση των πολιτικών επιλογών και των υφιστάμενων εμποδίων για την ανάπτυξη των ευρυζωνικών επικοινωνιών, ιδίως αποβλέποντας στην ευρύτερη πρόσβαση στις νέες υπηρεσίες μέσω ανοικτών πλατφορμών, στην ψηφιακή τηλεόραση και στις επικοινωνίες τρίτης γενιάς, σύμφωνα με την απαίτηση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της Βαρκελώνης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6.

Επιπτώσεις της απελευθέρωσης.

Η ολοκλήρωση της απελευθέρωσης των τηλεπικοινωνιών ανοίγει την αγορά και σε μικρές επιχειρήσεις τηλεπικοινωνιών που προσφέρουν διάφορες εξειδικευμένες ή περιορισμένες υπηρεσίες φωνητικής τηλεφωνίας, οι οποίες κατατάσσονται στην κατηγορία των γενικών αδειών, χρησιμοποιούν δηλαδή σπάνιους πόρους. Ένα παράδειγμα είναι οι υπηρεσίες ανάκλησης (callback) και μόνο για αυτό το είδος της υπηρεσίας μπορεί και δίνεται ένας μεγάλος αριθμός αδειών, καθώς δεν είναι δυνατόν να αρνηθεί κανείς αυτό το είδος των αδειών ή να δώσει έγκριση μόνο σε έναν ή δύο παροχείς.

Σε μια ανοιχτή και ανταγωνιστική αγορά, δε θα πρέπει να υπάρχουν περιορισμοί που αποτρέπουν τις επιχειρήσεις να διαπραγματεύονται ρυθμίσεις πρόσβασης και διασύνδεσης μεταξύ

τους, ιδίως σε διασυνοριακές συμφωνίες με την επιφύλαξη των κανόνων περί ανταγωνισμού της συνθήκης.

Κατά συνέπεια, μία από τις άμεσες επιπτώσεις της πλήρους απελευθέρωσης είναι η εμφάνιση διαφόρων εταιρειών που υπόσχονται «φθηνές» κλήσεις, χωρίς απαραίτητα οι προσφερόμενες υπηρεσίες να διατίθενται από το σπίτι αλλά μέσω κάρτας ή άλλου είδους πρόσβασης. <<Σε αυτό το σημείο έρχεται η ανά περίπτωση κυβέρνηση, να προσπαθεί να ελέγξει τη δομή της αγοράς χωρίς όμως να θέτει περιορισμούς με έναν αριθμό αδειών που πιστεύει ότι μπορεί να σηκώσει η αγορά. Επιτρέπει να μπουν στην αγορά όσες εταιρείες επιθυμούν και μετά αφήνει τη διοίκησή τους να πετύχει ή να αποτύχει μέσα από την προσφορά υπηρεσιών που ζητούν οι καταναλωτές σε μια τιμή που μπορούν να πληρώσουν>> υποστηρίζει ο Κάντμαν. <<Οσον αφορά στην κινητή τηλεφωνία, στην ουσία η κυβέρνηση θα έπρεπε να δώσει όσες άδειες επιτρέπονται από το διαθέσιμο φάσμα».

• ΔΙΕΘΝΗΣ ΔΙΑΣΤΑΣΗ

Το Διαδίκτυο και το ηλεκτρονικό εμπόριο έχουν παγκόσμιο χαρακτήρα από τη φύση τους. Συνέπεια αυτού είναι η επιτακτική ανάγκη να διαμορφωθούν ελάχιστοι κοινοί κανόνες σε διεθνές επίπεδο. Για να επιτευχθεί αυτό, η Επιτροπή συμμετέχει στις εργασίες διάφορων πολυμερών οργανισμών όπως η Διεθνής Ένωση Τηλεπικοινωνιών, ο Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου, ο Παγκόσμιος Οργανισμός Πνευματικής Ιδιοκτησίας και ο Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης.

Ένα από τα κυριότερα επιτεύγματα σε παγκόσμια κλίμακα ήταν η σύναψη, στο πλαίσιο του ΠΟΕ, συμφωνίας GATS για το χώρο των τηλεπικοινωνιών, βάσει της οποίας ένα σημαντικό μερίδιο της αγοράς τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών σε παγκόσμια κλίμακα ανοίγει στον ανταγωνισμό. Η Επιτροπή υποστηρίζει επίσης την πρωτοβουλία «Παγκόσμιος επιχειρηματικός διάλογος σχετικά με το ηλεκτρονικό

εμπόριο» (Global Business Dialogue on e-commerce - GBDe), στον οποίο συμμετέχουν εκπρόσωποι της παγκόσμιας επιχειρηματικής κοινότητας. Σκοπός αυτού του παγκόσμιου επιχειρηματικού διαλόγου είναι να παρέχει παγκόσμιες λύσεις αυτορρύθμισης και να βοηθά τις κυβερνήσεις των κρατών να καθορίζουν κανόνες για το ηλεκτρονικό εμπόριο¹⁸.

- **Τι ακριβώς συμβαίνει στους τηλεπικοινωνιακούς οργανισμούς της Ευρώπης;**

Οι αποκρατικοποιήσεις στις τηλεπικοινωνίες, έναν τομέα από αυτούς που αποκαλούνται "τα ασημικά της οικογένειας" δίνουν πολύ μεγάλα deals στην Ευρώπη και σε μερικές περιπτώσεις χωρών έχουν αποδειχθεί τα πιο μεγάλα στην ιστορία των χωρών αυτών (αφορά το πρώην Ανατολικό Μπλοκ).

Παρόλο που από το 2003 η Ε.Ε. έχει ταχθεί αρνητικά απέναντι στη συνήθη χρήση της "χρυσής μετοχής"¹⁹, οι ευρωπαϊκές κυβερνήσεις φαίνεται να συμμορφώνονται με αργό ρυθμό. Η Ισπανία εγκατέλειψε το δικαίωμα αυτό στην Telefonica μόλις πέρυσι, η Ολλανδία το ίδιο, η Ιταλία ανακοίνωσε ότι θα συμμορφωθεί αλλά έχει εισαγάγει την πρακτική των "poison pills"²⁰. Στην Πορτογαλία γίνεται συζήτηση περί του αν θα

¹⁸ Βλ. www.europa.eu

¹⁹ χρυσή μετοχή": μία ή περισσότερες μετοχές που κρατά στην κατοχή της η κυβέρνηση και η οποία της δίνει το δικαίωμα βέτο όταν πρόκειται για σημαντικές αποφάσεις που αφορούν το μέλλον της εταιρίας. Η Ε.Ε. έχει ταχθεί αρνητικά απέναντι στο δικαίωμα αυτό.

²⁰ **"poison pills": αμυντική πρακτική που ακολουθεί μια εταιρία όταν δεχθεί προσφορά επιθετικής εξαγοράς από κάποιον "ανεπιθύμητο μνηστήρα" - συνηθέστερος τρόπος είναι το οικονομικό δέλεαρ (π.χ. έκδοση και διανομή νέων μετοχών στους παλαιούς μετόχους), προκειμένου να καταστεί για τους μετόχους περισσότερο συμφέρουσα

πρέπει να αυξήσει το Δημόσιο το ποσοστό του στην Portugal Telecom, σαν αντιστάθμισμα για την εγκατάλειψη του δικαιώματος της "χρυσής μετοχής". Ακόμη και σε καιρούς που η τάση είναι για ολοένα λιγότερο κράτος, οι κυβερνήσεις προσπαθούν να διατηρήσουν έναν έστω μερικό έλεγχο στον ευαίσθητο τομέα των τηλεπικοινωνιών.

Οι χώρες που ίδρυσαν ανεξάρτητες ρυθμιστικές αρχές πριν από την ιδιωτικοποίηση είδαν αυξημένες επενδύσεις στον κλάδο, σε σχέση με τις υπόλοιπες. Στη διεθνή πρακτική, οι επενδυτές είναι διατεθειμένοι να πληρώσουν περισσότερα για τηλεπικοινωνιακές εταιρίες σε χώρες που έχουν ρυθμιστική αρχή πριν από την ιδιωτικοποίηση, ενώ απαιτούν ένα risk premium προκειμένου να επενδύσουν σε χώρες όπου παραμένουν ασαφείς οι ρυθμιστικοί κανόνες της αγοράς τηλεπικοινωνιών.

Η ιδιωτικοποίηση των Ευρωπαίων, όπως ο ΟΤΕ έχει αποδειχθεί σε μερικές περιπτώσεις είναι εξαιρετικά περίπλοκο θέμα, καθώς συνδέεται άμεσα με την πολιτική σκηνή. Η πολιτική συναίνεση και η ορθολογική διαχείριση του εργατικού δυναμικού, ήταν παράμετροι που έπαιξαν ρόλο στους ρυθμούς προώθησης της αποκρατικοποίησης. Έτσι, όχι τυχαία, αναδείχθηκε σε σπουδαίο παράγοντα το αν η αποκρατικοποίηση ήρθε να "δέσει" με ένα συνολικότερο σχέδιο μετασχηματισμών και μεταρρυθμίσεων, και ποια ήταν η ακολουθία και η εσωτερική λογική αυτών των μεταρρυθμίσεων.

Χαρακτηριστικά, ας σημειωθεί ότι στη διεθνή "βιβλιογραφία", έχει τα τελευταία χρόνια υπάρξει μια μεταστροφή: από εκεί που όλοι συνιστούσαν γρήγορες ιδιωτικοποιήσεις στις χώρες της Ανατολικής και Κεντρικής Ευρώπης, έχουν πληθήνει οι φωνές που θέτουν για κάθε ιδιωτικοποίηση προαπαιτούμενα όπως το θεσμικό και ανταγωνιστικό πλαίσιο - μια μεταστροφή από τη μακροοικονομική θεώρηση προς τα θέματα δομής του κλάδου και τα θεσμικά. Προβληματισμός επίσης έχει

τη συγκεκριμένη στιγμή η διακράτηση των μετοχών τους παρά η πώληση. Η Ε.Ε. έχει αποδυθεί σε μια μακρόχρονη εκστρατεία για την εγκατάλειψη της πρακτικής αυτής.

υπάρξει γύρω από το χαρακτήρα των οφελών από την ιδιωτικοποίηση. Διαφαίνεται προβληματισμός για τις περιπτώσεις που ένα κρατικό μονοπάλιο δώσει τη θέση του σε ένα ιδιωτικό μονοπάλιο.

Οι όποιες κινήσεις ζητείται να λαμβάνουν υπόψη τη μακροπρόθεσμη πορεία των τηλεπικοινωνιών σε ευρωπαϊκό και παγκόσμιο επίπεδο. Ακόμη, για χώρες που εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν εθνικά θέματα (Ελλάδα, Κύπρος) και πραγματοποιούν τεράστιες επενδύσεις στον αμυντικό τομέα, ζητείται με έντονο τρόπο η διαβεβαίωση ότι η ιδιωτικοποίηση δεν δημιουργεί κινδύνους (οποιοσδήποτε: από τον έλεγχο των στρατιωτικών τηλεπικοινωνιών μέχρι τις επικοινωνίες στο τελευταίο χωριό του τελευταίου ελληνικού απομακρυσμένου νησιού) για την εθνική ασφάλεια.

Αρκετές είναι οι περιπτώσεις όπου η μετάβαση προς την ιδιωτικοποίηση επιχειρήθηκε να γίνει με τη συναίνεση των εργαζομένων (εξαιρουμένης της Γαλλίας και της Ισπανίας, η μετάβαση έγινε χωρίς σοβαρές κοινωνικές συγκρούσεις). Τα "ανταλλάγματα" είναι συνήθως μια πρακτική που ακολουθούν οι υπό αποκρατικοποίηση τηλεπικοινωνιακοί οργανισμοί ενόψει των περικοπών προσωπικού που φαίνονται απαραίτητες σε μια διαδικασία αναδιάρθρωσης και ιδιωτικοποίησης: οι επιχειρήσεις προχώρησαν σε μεγάλης κλίμακας περικοπές προσωπικού αφού έδωσαν ελκυστικά κίνητρα που αφορούσαν εθελοντικές παραίτησεις, πρόωρη συνταξιοδότηση κ.ά.

Το παράδειγμα του ΟΤΕ με την εθελούσια έξοδο δεν είναι το μοναδικό. Η Eircom και η France Telecom μείωσαν δραστικά το προσωπικό τους χωρίς απολύτες, η πολωνική TP έκανε 50% περικοπές με υψηλότατες αποζημιώσεις αποχώρησης, στην Belgacom έχουν από το 1997 αποχωρήσει περισσότεροι από τους μισούς εργαζομένους μετά από συμφωνία με τα συνδικάτα, στην Deutsche Telekom συμφωνήθηκε μείωση του εβδομαδιαίου χρόνου εργασίας με παράλληλη μείωση μισθού. Ταυτόχρονα, σε πολλές περιπτώσεις δόθηκαν στους

εναπομείναντες εργαζόμενους πρόσθετα κίνητρα, που συνέδεαν το μισθό με την ατομική απόδοσή τους.

Μετά τα κύματα αναδιαρθρώσεων και αποκρατικοποιήσεων, ιδιαίτερα συνηθισμένο έχει γίνει στις τηλεπικοινωνίες το μοντέλο του outsourcing - ειδικά στο επίπεδο της συντήρησης του δικτύου. Η Ισπανία, η Ουγγαρία, η Ιταλία και η Ολλανδία είναι οι χώρες όπου σημειώνεται περισσότερο το φαινόμενο αυτό. Στην Ισπανία, π.χ., περίπου 16.000 άνθρωποι εργάζονται σε εταιρίες που εκτελούν έργα για την Telefonica.

Παρόλο που σε όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση οι διαδικασίες ιδιωτικοποίησης είναι πολύ προχωρημένες (και υπάρχουν χώρες όπου το κράτος έχει αποχωρήσει ολοκληρωτικά από τα πρώην τηλεπικοινωνιακά μονοπώλια), οι εργασιακές σχέσεις θεωρείται ότι βρίσκονται ακόμη σε μετάβαση. Υπάρχουν περιπτώσεις (Βέλγιο, Δανία, Γαλλία, Γερμανία) εργαζόμενων "δύο ταχυτήτων": όσοι βρίσκονταν στην επιχείρηση προ της ιδιωτικοποίησης και όσοι ήρθαν σε αυτήν μετά - οι πρώτοι διατηρούν τα δικαιώματα που είχαν όταν εργοδότης τους ήταν το κράτος, ενώ οι δεύτεροι εργάζονται με καθεστώς ιδιωτικού υπαλλήλου. Το ποιος αντιπροσωπεύει τις διαφορετικές πλέον κατηγορίες εργαζομένων ήταν ένα πεδίο σύγκρουσης ανάμεσα στα συνδικάτα. Τα ιταλικά συνδικάτα το έλυσαν με συγχωνεύσεις σωματείων, ομοίως τα αυστριακά, ενώ σε άλλες περιπτώσεις επελέγησαν ειδικές συμφωνίες συνεργασίας ανάμεσα στα σωματεία.

Παραμένοντας στο συνδικαλιστικό επίπεδο, πρέπει να σημειωθεί ότι το πέρασμα από έναν μονοπωλιακό οργανισμό σε μια πλειάδα τηλεπικοινωνιακών παρόχων έφερε το "θρυμματισμό" της αντιπροσώπευσης των εργαζομένων του κλάδου. Και βέβαια, όπως είναι φυσικό, την ύπαρξη πολλών συλλογικών συμβάσεων, που στις ευρωπαϊκές χώρες παρουσιάζουν μια ασταθή ισορροπία ανάμεσα στις κλαδικές και στις επιχειρησιακές.

Σύμφωνα με την 11η Αναφορά το 2005 στην Ευρωπαϊκή Ένωση χαρακτηρίστηκε από τη σημαντική ανάπτυξη στις ευρυζωνικές

υπηρεσίες με τις συνδέσεις του γρήγορου internet να φθάνουν τα 53 εκατ. με περίπου 20 εκατ. νέες συνδέσεις. Η μέση διείσδυση στον πληθυσμό της Ε.Ε. έφθασε τον Οκτώβριο του 2005 στο 11,5%, έναντι 7,3% τον Οκτώβριο του 2004. Στην Ευρώπη των 15 ήταν 13% από 8,4% με τη μεγαλύτερη διείσδυση να καταγράφεται στην Ολλανδία (24%) τη Δανία (23%), τη Φινλανδία (20%), τη Σουηδία (19%) και το Βέλγιο (18%) που ξεπέρασαν τις ΗΠΑ (15%) και την Ιαπωνία (16%).

Οι εκτιμήσεις δείχνουν ότι η απελευθέρωση της αγοράς επηρέασε το μέγεθος της απασχόλησης του κλάδου. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας, ο αριθμός των απασχολούμενων στον κλάδο, στην περίοδο 1992-2000, αυξήθηκε κατά 20%. Αν και σε σύγκριση με τους ιδιαίτερα υψηλούς ρυθμούς με τους οποίους αυξήθηκαν τόσο ο αριθμός των επιχειρήσεων όσο και όλα σχεδόν τα μεγέθη τα οποία χαρακτηρίζουν τον κλάδο των τηλεπικοινωνιών, η αύξηση στην απασχόληση μπορεί να μην ήταν θεαματική, ήταν όμως σχεδόν τετραπλάσια από την αντίστοιχη αύξηση της συνολικής απασχόλησης.

Η δομή της αγοράς των τηλεπικοινωνιών στην Ελλάδα σήμερα είναι πολύ διαφορετική από αυτή του 1992, όταν άρχισε η σταδιακή απελευθέρωση της αγοράς.

• Η κατάσταση στην Ελλάδα

Στο πλαίσιο της διαδικασίας για την απελευθέρωση των τηλεπικοινωνιών διαπιστώνεται ότι τα υπολογιστικά συστήματα και οι εφαρμογές του Υπουργείου Μεταφορών και Επικοινωνιών, της Γενικής Γραμματείας Επικοινωνιών (ΓΓΕ) και της Εθνικής Επιτροπής Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (ΕΕΤΤ) που απαιτούνται για την υποστήριξη των λειτουργιών τους δεν έχουν αντιμετωπιστεί μέχρι σήμερα συστηματικά.

Όσον αφορά στη διαχείριση του φάσματος των ραδιοσυχνοτήτων, η υπάρχουσα κατάσταση χαρακτηρίζεται από μία

σχετικά ασαφή και γραφειοκρατική διαδικασία αδειοδότησης, χρέωσης, διαχείρισης και επίβλεψης.

Σχετικά με τις εγκαταστάσεις κεραιών οποιουδήποτε σταθμού στην ξηρά, η αδυναμία άσκησης ελέγχου από τους αρμόδιους φορείς δίνει περιθώρια τόσο για παράνομη εγκατάσταση κεραιών όσο και για παραβάσεις των νόμιμων παραμέτρων εκπομπής, όπως για παράδειγμα της εκπεμπόμενης ισχύος.

Αποτέλεσμα των παραπάνω είναι η ύπαρξη αρνητικών επιπτώσεων σε μεγάλο αριθμό τηλεπικοινωνιακών εφαρμογών, όπως στις επικοινωνίες, στα δίκτυα του ΥΕΘΑ και στη λειτουργία πολλών υπηρεσιών που υπάγονται σε διάφορα Υπουργεία (π.χ. ΕΚΑΒ, ΥΠΑ, ΕΛΑΣ, κτλ.). Παράλληλα, δεν πρέπει να παραβλέπονται πιθανοί κίνδυνοι για τη δημόσια υγεία και ασφάλεια, για παράδειγμα από την ανεξέλεγκτη ύπαρξη συμπλεγμάτων κεραιών εκπομπής κοντά σε κατοικημένες περιοχές, την παρεμπόδιση πτήσεων κλπ.

Η οργάνωση πάρκων κεραιών μπορεί να δώσει λύση στα παραπάνω προβλήματα, με ευεργετικά αποτελέσματα τόσο στην ποιότητα των παρεχομένων υπηρεσιών όσο και στην υγιή ανάπτυξη της τηλεπικοινωνιακής αγοράς.

Το νέο θεσμικό πλαίσιο Κατά τρόπο αναλογικό, αναμένεται ότι θα επιδράσει σημαντικά στον μετασχηματισμό και στην αναγκαία ανασυγκρότηση του ελληνικού θεσμικού πλαισίου, καθώς αυτό θα εισάγει την ανάγκη για προσεγγίσεις μιας νέας μορφής, παράλληλα με τη θέση σε ισχύ νέων μέτρων, διατάξεων και ρυθμίσεων.

Ταυτόχρονα εντείνεται ο ανταγωνισμός μεταξύ των επιχειρήσεων του κλάδου, με αποτέλεσμα τα τιμολόγια να ακολουθούν πτωτική πορεία προς όφελος των καταναλωτών. Οι πελάτες των εταιρειών κινητής τηλεφωνίας αγγίζουν πλέον τα 10 εκατομμύρια, οι «μικροί ΟΤΕ» αυξάνονται και πληθύνονται ενώ ο μεγάλος τηλεπικοινωνιακός γίγαντας της χώρας, ο ΟΤΕ, σέρνει τον χορό του ανταγωνισμού με τη προσφορά εκπτωτικών πακέτων .

Οι οθόνες των κινητών μεγάλωσαν, προστέθηκαν φωτογραφικές μηχανές και κάμερες ενώ βλέπουμε με μεγάλη ευκρίνεια και βίντεο με τα αγαπημένα μας θέματα. Μπορούμε να κρατήσουμε τον αριθμό που έχουμε ανεξάρτητα από την εταιρεία στην οποία είμαστε συνδρομητές και το κινητό μας αποτελεί ένα «πολυεργαλείο» με απεριόριστες εφαρμογές.

Αυτό που στην Ευρώπη ονομάζουν το ελληνικό «φαινόμενο», σε ότι αφορά τις τηλεπικοινωνίες καθώς σε άλλους κλάδους της οικονομίας της χώρας δεν παρατηρούνται τέτοιοι ραγδαίοι ρυθμοί ανάπτυξης, οφείλεται ίσως στην ανάγκη του Έλληνα, από τα αρχαία χρόνια, για επικοινωνία αλλά και στην άριστη θεσμοθέτηση και παρακολούθηση των κανόνων του παιχνιδιού από το υπουργείο Μεταφορών.

Έτσι από την αρχή η αγορά των τηλεπικοινωνιών βρήκε στην Ελλάδα πρόσφορο έδαφος να αναπτυχθεί, χωρίς πολύπλοκες και γραφειοκρατικές διαδικασίες αλλά και χωρίς το χάος που επικρατεί σε άλλους τομείς. Ο τότε υπουργός Μεταφορών κ. Χ. Βερελής αντιλαμβανόμενος από πολύ νωρίς τις προοπτικές του κλάδου για την ελληνική οικονομία και καθόρισε χωρίς χρονοτριβή το θεσμικό πλαισιο για τη λειτουργία των εταιρειών, ενώ δημιούργησε άμεσα τον ελεγκτικό μηχανισμό προκειμένου να μην ξεφύγει η αγορά από τον έλεγχο.

Οι επενδύσεις τα επόμενα χρόνια αναμένονται ραγδαίες σύμφωνα με μετριοπαθείς υπολογισμούς ενώ οι εταιρείες του κλάδου πρωτοστατούν στην εισαγωγή νέων τεχνολογιών, στην καθημερινή ζωή, στην εκπαίδευση, στις επαγγελματικές δραστηριότητες και σε συνεχείς μειώσεις των τιμολογίων τους.

Είναι χαρακτηριστικό ότι στο τέλος του 2001, ο τομέας της παροχής των τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών παρουσίαζε συνολική αξία της τάξεως των 5,1 δισ. ευρώ, δηλαδή κάτι παραπάνω από το 4% του ακαθάριστου εθνικού προϊόντος. Αν στο ποσόν αυτό προστεθεί και η αγορά των συσκευών, των εξοπλισμών κοκ. φθάνουμε τα 7,5 δισ. ευρώ.

Μόνο από τις αδειοδοτήσεις, τα έσοδα του κράτους ανέρχονται σε 1 δισ. ευρώ. Σύμφωνα με μελέτη του ΚΕΠΕ, η απελευθέρωση της αγοράς τηλεπικοινωνιών δημιούργησε περίπου 300 νέες επιχειρήσεις και αύξησε σημαντικά το ποσοστό απασχόλησης κατά 20,4%. Σε σύγκριση με την αντίστοιχη αύξηση της συνολικής απασχόλησης στη χώρα είναι μάλλον ικανοποιητική, αφού η κατά 20% αύξηση στις τηλεπικοινωνίες είναι σχεδόν τετραπλάσια εκείνης στη συνολική απασχόληση (5,6%). Μάλιστα η κατά κεφαλήν δαπάνη των τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών κατ' έτος ανέρχεται στην Ελλάδα σε 570 ευρώ και υπολείπεται περίπου κατά 180 ευρώ από την αντίστοιχη μέση ευρωπαϊκή δαπάνη.

Η συντηρητική πολιτική που ακολούθησε ο ΟΤΕ τα τελευταία χρόνια τελικώς του βγήκε σε καλό καθώς έχει πολύ λίγα δάνεια και σημαντική ρευστότητα, ενώ θεωρείται ότι στο μέλλον οι επενδύσεις του στα Βαλκάνια αφού σταθεροποιηθούν θα του προσδώσουν σημαντικές υπεραξίες. Πολύ καλή θεωρείται και η αγορά της κινητής τηλεφωνίας στη χώρα μας καθώς οι εταιρείες του κλάδου επηρεάστηκαν ελάχιστα από την παγκόσμια κρίση.

Να σημειωθεί πάντως ότι, παρά την παγκόσμια κρίση στον κλάδο των τηλεπικοινωνιών και τις προβλέψεις για κορεσμό της ελληνικής αγοράς, οι νέες τεχνολογίες σε συνδυασμό με την πρωτοτυπία των νέων προϊόντων που προσφέρονται διαφεύδουν συνεχώς τις Κασσάνδρες και δημιουργούν συνεχώς νέα δεδομένα. Όταν, παραδείγματος χάριν, επέρχεται κορεσμός στη φωνητική τηλεφωνία, η παροχή εικόνας και ήχου επαναφέρει το ενδιαφέρον των καταναλωτών και δημιουργεί νέα έσοδα.

Το υπουργείο Μεταφορών προχωρεί επίσης σε περαιτέρω εκσυγχρονισμό του θεσμικού πλαισίου που διέπει τη λειτουργία των τηλεπικοινωνιών με νόμο που προβλέπει την ενσωμάτωση κοινοτικών οδηγιών, την ενίσχυση του ρόλου της Εθνικής Επιτροπής Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (ΕΕΤΤ) και τη δυνατότητα να επιβάλει

πλαφόν στα τιμολόγια των τηλεπικοινωνιακών εταιρειών αλλά και κυρώσεις.

Μεταξύ των γενικών αρχών του νόμου περιλαμβάνονται θέματα όπως η προστασία του καταναλωτή, η προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και της ιδιωτικής ζωής, η προστασία του υγιούς ανταγωνισμού, η διαφάνεια τών τιμολογίων των παροχών ηλεκτρονικών υπηρεσιών και η πρόσβαση όλων των πολιτών σ' ένα ελάχιστο σύνολο υπηρεσιών συγκεκριμένης ποιότητας σε όλη τη χώρα.

Επίσης, μεταξύ άλλων, προβλέπονται πρόστιμα και κυρώσεις σε περιπτώσεις κατά τις οποίες παραβιάζονται οι όροι των αδειών των εταιρειών, με φυλάκιση τουλάχιστον 12 μηνών και με χρηματική ποινή ύψους από 15.000 ως 1.500.000 ευρώ. Αν οι επιχειρήσεις παραβιάζουν τους κανόνες λειτουργίας τους η ΕΕΤΤ δύναται να επιβάλει πρόστιμα από 15.000 ως 1.500.000 ευρώ και αναστολή, τροποποίηση ή ανάκληση του δικαιώματος λειτουργίας της.

Παράλληλα μάχη εκατομμυρίων ευρώ έχει ξεσπάσει στην αγορά των τηλεπικοινωνιών, με μήλον της Έριδος το φιλέτο της ευρυζωνικότητας. Ο πόλεμος για το φιλέτο των τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών νέας γενιάς έχει ως πρωταγωνιστές όχι μόνο τις μεγαλύτερες ελληνικές επιχειρήσεις του κλάδου, αλλά και ξένους κολοσσούς που διεκδικούν μερίδιο από τα προσδοκώμενα, μεγάλα κέρδη.

Η «πόρτα» που άνοιξε η κυβέρνηση, με την απόφασή της να πουλήσει πακέτο μετοχών του ΟΤΕ και να εκχωρήσει το μάνατζμεντ του Οργανισμού, βάζει και νέους παίκτες στην αγορά, που εποφθαλμιούν να αποκομίσουν παχυλά κέρδη στο νέο τηλεπικοινωνιακό περιβάλλον, εκμεταλλευόμενοι τη δεσπόζουσα θέση του ΟΤΕ στην αγορά.

Δεν είναι τυχαίο ότι η ισπανική Telefonica και η γερμανική Deutsche telecom έχουν εκφράσει το ενδιαφέρον τους. Ήδη στην Ευρώπη και στις ΗΠΑ, το παραδοσιακό τηλεφωνικό καλώδιο δίνει τη θέση του στις οπτικές ίνες, στις οποίες στηρίζεται - όπως όλα δείχνουν - το μέλλον των τηλεπικοινωνιών. Ο συνδυασμός της φωνής, της εικόνας

και των δεδομένων μέσα από ένα τηλεπικοινωνιακό καλώδιο - δηλαδή το Triple Play, όπως ονομάζεται η νέα αυτή υπηρεσία - είναι η μεγάλη επανάσταση που φέρνει το «γρήγορο Ίντερνετ» στα ελληνικά νοικοκυριά και επιχειρήσεις μέσα στα επόμενα χρόνια, και παράλληλα η «χρυσοτόκος όρνιθα» για τις τηλεπικοινωνιακές εταιρείες.

Με τον βαθμό διείσδυσης των υπηρεσιών «γρήγορου Ίντερνετ» στην Ελλάδα να βρίσκεται κάτω τού 3% έναντι πάνω από 13% στην Ευρώπη των 15, η αγορά έχει τεράστιες προοπτικές ανάπτυξης τα τελευταία χρόνια, με ότι αυτό συνεπάγεται για την κερδοφορία των εμπλεκόμενων εταιρειών. Παράλληλα, οικονομικά κίνητρα συνολικού ύψους 210 εκατ. ευρώ από κοινοτικούς πόρους δίνονται σε ιδιωτικές επιχειρήσεις για την ανάπτυξη και την ενίσχυση της διάδοσης του «γρήγορου Ίντερνετ» στην περιφέρεια. Με βάση το έργο αυτό για την προώθηση της ευρυζωνικότητας, θα αναδειχθούν εππά μεγάλοι ιδιώτες «παίκτες», που θα αναλάβουν να αναπτύξουν ευρυζωνικά δίκτυα σε όλη τη χώρα και να παρέχουν στο κοινό υπηρεσίες «γρήγορου Ίντερνετ» σε τιμές ιδιαίτερα ανταγωνιστικές σε σχέση με τον ΟΤΕ .

Αδιαφιλονίκητος πρωταγωνιστής στο «παιχνίδι» των ευρυζωνικών υπηρεσιών είναι ο όμιλος του ΟΤΕ. Γι' αυτό εξάλλου και αποτελεί το υπ' αριθμόν ένα «φιλέτο» για όποιον ξένο επενδυτή θελήσει να πατήσει πόδι στην ελληνική τηλεπικοινωνιακή αγορά. Ο ρόλος του Κοινοποιημένου Φορέα Εκμετάλλευσης που έχει αποκτήσει από την Ευρωπαϊκή Ένωση, λόγω της δεσπόζουσας θέσης του στην αγορά, του δίνει τον πρώτο λόγο στις εξελίξεις στην αγορά, καθώς τον καθιστά υπεύθυνο για τη δημιουργία ευρυζωνικού δικτύου. Στη συνέχεια, και σύμφωνα με την κοινοτική νομοθεσία, το δικό του δίκτυο θα χρησιμοποιήσουν από τους κόμβους τους μέχρι τον τελικό πελάτη, οι υπόλοιποι ανταγωνιστές, προκειμένου να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους. Για την ανάπτυξη ευρυζωνικών δικτύων, ο ΟΤΕ προγραμματίζει ήδη να επενδύσει συνολικά 946 εκατ. ευρώ μέσα στα ερχόμενα τρία χρόνια.

Το δίκτυο παροχής ρεύματος που έχει η ΔΕΗ είναι το μεγάλο της όπλο για την παροχή ευρυζωνικών υπηρεσιών. Σύμφωνα με πληροφορίες, η διοίκησή της σχεδιάζει μεγάλο επενδυτικό πλάνο, προκειμένου - είτε αυτόνομα είτε μέσω της θυγατρικής της Tellas - να προσφέρει ευρυζωνικές υπηρεσίες σε κάθε σπίτι. Αν το σχέδιο γίνει πραγματικότητα, η ΔΕΗ αποκτά σημαντικό πλεονέκτημα έναντι των ανταγωνιστών της, αφού αυτόματα αποκτά πρόσβαση σε όλα τα μήκη και τα πλάτη της ελληνικής επικράτειας.

Η πρόσφατη συμφωνία με τη ρωσική Sistema δίνει στην ελληνική τηλεπικοινωνιακή εταιρεία την τεχνογνωσία που χρειάζεται, προκειμένου να «μπει» στην τηλεπικοινωνιακή αγορά. Παράλληλα, η απόκτηση της Hellas on Line τής δίνει την απαραίτητη πελατειακή βάση που απαιτείται για να «χτίσει» τις τηλεπικοινωνιακές υπηρεσίες νέας γενιάς. Ήδη, η εταιρεία σχεδιάζει τη διάθεση υπηρεσιών «triple play» στην ελληνική αγορά, φιλοδοξώντας παράλληλα να διευρύνει τα υπάρχοντα μερίδια της HOL στο «γρήγορο Ίντερνετ».

Ήδη, η Vivodi έχει αρχίσει πιλοτικά τη διάθεση υπηρεσιών «triple play» σε συγκεκριμένους συνδρομητές της και παράλληλα προχωρά στην αναβάθμιση των δικτύων της για την παροχή υπηρεσιών «γρήγορου Ίντερνετ» δεύτερης γενιάς. Μέσα στο 2007, η εταιρεία φιλοδοξεί να παρέχει και εμπορικά υπηρεσίες φωνής, εικόνας και δεδομένων στους συνδρομητές της, πολλαπλασιάζοντας παράλληλα την ταχύτητα σύνδεσης στα 24 Mbps.

Η μεγάλη αύξηση μετοχικού κεφαλαίου που έχει «στα σκαριά» η Forthnet μαρτυρά την επιθυμία της να διαδραματίσει ρόλο στο νέο τοπίο που διαμορφώνεται στις τηλεπικοινωνίες. Αφού ξεκαθάρισε η εικόνα στο μετοχικό της κεφάλαιο, με το ισλανδικό fund Novator να κατέχει δεσπόζουσα θέση, η εταιρεία φιλοδοξεί να δημιουργήσει το δικό της, ιδιόκτητο δίκτυο τηλεπικοινωνιακών υποδομών.

Ο μεγάλος γρίφος στην τηλεπικοινωνιακή αγορά ακούει στο όνομα On Telecom. Πρόκειται για τη νέα εταιρεία, στο τιμόνι της οποίας,

σύμφωνα με πληροφορίες, θα βρίσκεται ο κ. Νίκος Μανασής, πρώην πρόεδρος του ΟΤΕ. Οι ίδιες πληροφορίες κάνουν λόγο για επενδυτικό σχέδιο ύψους 150 εκατ. ευρώ στα πρώτα δύο χρόνια λειτουργίας της εταιρείας, η οποία θα επικεντρωθεί στην παροχή ευρυζωνικών υπηρεσιών στην Αττική. Πίσω από την On Telecom θα βρίσκεται ομάδα ιδιωτικών επενδυτικών κεφαλαίων με την επωνυμία Argo Group, η οποία ήδη διαχειρίζεται κεφάλαια άνω των 800 εκατ. ευρώ.

Τα κεφάλαια που απαιτούνται για να αναπτύξει κανείς τις απαραίτητες υποδομές είναι σημαντικά και παράγοντες του κλάδου δεν αποκλείουν κύμα συγχωνεύσεων ανάμεσα στους εναλλακτικούς φορείς. Ρόλο ενδέχεται να διαδραματίσει επίσης και η Altecnet του κ. Θανάση Αθανασούλα, που ήδη δραστηριοποιείται στην παροχή υπηρεσιών τηλεφωνίας και Ίντερνετ.

Φωνή, εικόνα και δεδομένα μέσα από ένα και μόνο καλώδιο φέρνουν οι νέες ευρυζωνικές υπηρεσίες. Με ταχύτητες μεταφοράς δεδομένων έως και 500 φορές υψηλότερες σε σχέση με τα «κλασικά» τηλεφωνικά δίκτυα, οι ευρυζωνικές συνδέσεις φέρνουν πραγματική επανάσταση στο οικιακό και επιχειρηματικό περιβάλλον. Εκτός από το ότι θα αντικαταστήσουν την παραδοσιακή τηλεφωνική γραμμή, μέσα από το ίδιο καλώδιο οι συνδρομητές θα μπορούν να επιλέγουν και να βλέπουν τηλεοπτικά προγράμματα, να πραγματοποιούν βιντεοκλήσεις και να «σερφάρουν» στο Ίντερνετ με πρωτόγνωρες ταχύτητες.

Το 2005 είχε ανακηρυχθεί από την κυβέρνηση έτος ανταγωνιστικότητας. Έχει ενδιαφέρον να δούμε πώς μετουσιώνεται σε έργο ο στόχος της ανταγωνιστικότητας σε έναν δυναμικό κλάδο της ελληνικής οικονομίας, τον κλάδο των τηλεπικοινωνιών.

Ο κλάδος αυτός παράγει το 6% του ΑΕΠ και επηρεάζει σημαντικά την απόδοση όλων των άλλων κλάδων της οικονομίας.

Ας παραθέσουμε μερικά γεγονότα που αφορούσαν το 2005.

- Δεν είχε εκχωρηθεί κανένα όνομα χώρου (ονόματα με κατάληξη .gr) παρά το γεγονός ότι εκκρεμούσαν

περισσότερες από 15.000 αιτήσεις πολιτών και επιχειρήσεων.

- Δεν είχε εκχωρηθεί κανένας αριθμοδοτικός πόρος, απαραίτητος για τη δραστηριοποίηση των τηλεπικοινωνιακών εταιρειών, παρά το γεγονός ότι εκκρεμούσαν περισσότερες από 15 αιτήσεις τηλεπικοινωνιακών επιχειρήσεων.
- Δεν είχε εκχωρηθεί καμία συχνότητα, παρά το γεγονός ότι εκκρεμούσαν περισσότερες από 2.000 αιτήσεις τηλεπικοινωνιακών επιχειρήσεων.
- Δεν είχε ικανοποιηθεί κανένα αίτημα για εγκατάσταση κεραίας από τις εταιρείες τηλεπικοινωνιών, παρά το γεγονός ότι βρίσκονταν σε μια ευαίσθητη περίοδο ανάπτυξης των δικτύων τους τρίτης γενιάς και ήδη εκκρεμούσαν περισσότερες από 400 αιτήσεις.
- Τέσσερις εταιρείες που επιθυμούσαν να αδειοδοτηθούν για να εισέλθουν στην ελληνική αγορά περίμεναν στο ακουστικό τους.
- Το τελευταίο διάστημα εταιρεία που κατείχε δεσπόζουσα θέση στην ελληνική αγορά ανακοίνωσε αυθαίρετες αυξήσεις σε υπηρεσίες όπου διέθετε το απόλυτο μονοπώλιο και εντυπωσιακές μειώσεις τιμολογίων σε υπηρεσίες όπου δεχόταν σημαντικό ανταγωνισμό.
- Η αγορά δεν εποπτευόταν λόγω αδρανοποίησης της αρμόδιας αρχής (ΕΕΤΤ), που για δυο μήνες παρέμεινε ακέφαλη, χωρίς διοίκηση.
- Η αρμόδια αρχή (ΕΕΤΤ), που εποπτεύει την αγορά και εφαρμόζει το δίκαιο των τηλεπικοινωνιών και του ανταγωνισμού, από ανεξάρτητη αρχή που ήταν έχει καταστεί με νόμο του ελληνικού κοινοβουλίου (Ν. 3371/2005) κυβερνητική υπηρεσία, καταστρατηγώντας έτσι

βασική αρχή του κοινοτικού δικαίου που δεν επιτρέπει ο ρυθμιστής μιας αγοράς να έχει σχέση με επιχειρήσεις του κλάδου που εποπτεύει.

- Τον Ιούλιο του 2003 παρήλθε η καταληκτική ημερομηνία μεταφοράς του ευρωπαϊκού δικαίου των τηλεπικοινωνιών στο εθνικό δίκαιο. Σήμερα η Ελλάδα είναι η μοναδική χώρα των «25» που δεν έχει εναρμονίσει το δίκαιο της στις τηλεπικοινωνίες, με αποτέλεσμα τη δικαστική καταδίκη της τον Απρίλιο του 2005.

Όλα τα παραπάνω αποτελούν ενδείξεις ότι η ανταγωνιστικότητα στον κλάδο των τηλεπικοινωνιών δεν περνά τις καλύτερες ημέρες της, με αποτέλεσμα να παρουσιάζονται εμπόδια που δυσχεραίνουν τη δραστηριοποίηση των επιχειρήσεων.

Οι διαπιστώσεις είναι θλιβερές: Οι τηλεπικοινωνίες αποτέλεσαν το ζωντανό παράδειγμα απελευθέρωσης αγοράς με οφέλη για όλους, καταναλωτή, πολιτεία, επιχειρήσεις.

Το ερώτημα είναι τι γίνεται τώρα. Με έκπληξη και λύπη παρακολουθούμε την κυβέρνηση να έχει πέσει «με τα μούτρα» στην πολυθρυλούμενη εξυγίανση του ΟΤΕ και να αδρανεί πλήρως για όλα τα θέματα εκείνα που θα ενίσχυαν την ανταγωνιστικότητα στον κλάδο με στόχο τη διεύρυνση και αναβάθμιση των ηλεκτρονικών επικοινωνιών ώστε η χώρα μας να συμμετέχει στην Κοινωνία της Γνώσης μαζί με τον πυρήνα των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης²¹.

Σύμφωνα με την Κομισιόν επί ένα χρόνο δεν συντελέστηκε καμιά πρόοδος στην ελληνική αγορά των τηλεπικοινωνιών καθώς οι αδυναμίες που είχαν εντοπιστεί συνεχίζουν να υφίστανται.

²¹ Τα παραπάνω αποτελούν απόσπασμα από αρθρο του κ. Μανόλη Γιακουμάκη αναπληρωτή καθηγητή του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών, πρώην πρόεδρο της Εθνικής Επιτροπής Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει εκδώσει πέντε Οδηγίες για τη σωστή λειτουργία των τηλεπικοινωνιών σε ευρωπαϊκό επίπεδο και για την Ελλάδα αναφέρει ότι έχει ενσωματώσει τέσσερις από τις πέντε Οδηγίες. Επίσης ο τομέας της σταθερής τηλεφωνίας έχει δρόμο ακόμα να διανύσει ώστε να επικρατήσουν οι κανόνες του ελεύθερου ανταγωνισμού. Ο τομέας της λιανικής πώλησης προϊόντων δείχνει θετικά σημάδια, σύμφωνα με την Επιτροπή, όμως αυτό οφείλεται κατά πολύ στους εναλλακτικούς παρόχους.

Όσον αφορά τον τομέα των ευρυζωνικών υπηρεσιών στην Ελλάδα είναι ο πιο προβληματικός παρά τις προσπάθειες που έχουν γίνει. Υπάρχουν αρκετά προβλήματα στη διάδοση της ευρυζωνικότητας και παραδείγματα καταναλωτών που περιμένουν ακόμα και έξι εβδομάδες για να αποκτήσουν ευρυζωνικές υπηρεσίες.

Τέλος η αγορά της κινητής τηλεφωνίας κρίνεται ικανοποιητική και ο ανταγωνισμός είναι εν μέρει αποτελεσματικός αν και χρειάζεται ακόμα προσπάθεια. Στέλεχος της κυβέρνησης σημείωνε σε παράγοντες της τραπεζικής αγοράς ότι η ιδιωτικοποίηση του ΟΤΕ είναι μια πολυσύνθετη άσκηση, καθώς μέχρι στιγμής το θέμα αντιμετωπίζεται σαν να ήταν ο Οργανισμός η μόνη κρατική τηλεπικοινωνιακή εταιρία. "Αν μιλάμε για αποκρατικοποίηση και ενίσχυση του ανταγωνισμού", τόνιζε, "τότε θα πρέπει να εξετάσουμε τις κινήσεις που πρέπει να γίνουν στη συνολική εικόνα των τριών εταιριών στις οποίες το κράτος έχει κυρίαρχο ή σημαντικό ρόλο". Στη συνέχεια εξήγησε στους συνομιλητές του ότι η ανάλυση αυτή δεν είναι σχήμα λόγου, ούτε παραδοξολογία για να γίνεται κουβέντα. Στη Forthnet, ανέφερε για παράδειγμα, οι άλλοι μέτοχοι (Novator) ενδιαφέρονται κυρίως για ένα καλό κέρδος, ενώ σε μια κρίσιμη χρονική στιγμή του 2005, η κυβέρνηση έπαιξε τότε ρόλο σχετικά με την κατεύθυνση που επελέγη. Το management της Forthnet αποτελεί ένα σημαντικό παράγοντα που διασφαλίζει την ελευθερία κινήσεων της εταιρίας, τη μαχητική της στάση απέναντι στον ΟΤΕ και την ΕΕΤΤ, ωστόσο -όπως τόνισε το ίδιο κυβερνητικό στέλεχος- εάν η Ελλάδα πιστεύει στη

μείωση του κράτους, ένας δρόμος είναι η διακοπή κάθε σχέσης -άμεσης ή έμμεσης- με εταιρίες τύπου Forthnet.

Εξίσου περίπλοκα είναι τα πράγματα με την Tellas, όπου το 50% ανήκει στον Αιγύπτιο Sawiris, αλλά και πάλι η κυβέρνηση (μέσω της ΔΕΗ) έχει ισχυρό λόγο και σε αυτήν την τηλεπικοινωνιακή εταιρία. Τα οικονομικά αποτελέσματα της Tellas δεν είναι αυτά που θα ήθελαν οι δύο μέτοχοι, ενώ θεωρείται δύσκολη η ανάκαμψη. Το puzzle, κατά τους αναλυτές, δεν αφορά μόνο την κυβέρνηση, αλλά και την αντιπολίτευση. Σύμφωνα με την άποψή τους, οποιαδήποτε μακροπρόθεσμη και στρατηγική τοποθέτηση για την αποκρατικοποίηση στις τηλεπικοινωνίες και την απελευθέρωση της σχετικής αγοράς, δεν μπορεί να περιλαμβάνει μόνο τον ΟΤΕ.

• **Ισχυρά και αδύνατα σημεία των τηλεπικοινωνιακών εταιριών**

Είναι κοινό μυστικό ότι η αγορά τηλεπικοινωνιών θα αλλάξει δραστικά από τα deals που θα γίνουν στα επόμενα 1-2 χρόνια. Υπάρχουν τρεις συγκεκριμένες εταιρίες (συν τον ΟΤΕ, τέσσερις) που αποτελούν τους κεντρικούς, κρίσιμους πυλώνες της σκακιέρας: αν «μετακινηθεί» ένας εξ αυτών, π.χ. εάν πωληθεί ή κάνει κάποια συγχώνευση, τότε θα αλλάξει με τεκτονικές κινήσεις όλος ο χάρτης.

Το σενάριο των αλλαγών στην αγορά τηλεπικοινωνιών προβλέπει ότι είναι δύσκολο να αντέξουν όλοι οι πάροχοι που διεκδίκησαν «μια θέση στον ήλιο» της απελευθέρωσης των τηλεπικοινωνιών. Ορισμένοι δεν έχουν εφεδρείες για να συνεχίσουν σε μια σκληρή κούρσα, που χρειάζεται πολλά κεφάλαια, αλλά και κατάκτηση μιας κρίσιμης μάζας... Κάποιοι εμφανίζουν ρωγμές στις σχέσεις των μετόχων τους, ορισμένοι άλλοι δεν έχουν καταφέρει ακόμα να βρουν ένα συγκεκριμένο «κομμάτι» της αγοράς στο οποίο να κάνουν focus, κάποιοι τρίτοι που εθεωρούντο «ξοφλημένοι» φαίνεται ότι έχουν και άλλες εφεδρείες. Τραπεζίτες και χρηματοοικονομικοί αναλυτές παρακολουθούν με απορία ή και ανησυχία κάποιες από αυτές τις περιπτώσεις. Η κούρσα πάντως έχει

ακόμα δρόμο .Οι αναλυτές της αγοράς λένε ότι δε χωρούν όλοι οι πάροχοι που «άνοιξαν πανιά» στην Ελλάδα.

Η κούρσα είναι πολύ ενδιαφέρουσα και δεν ενδιαφέρει μόνο τους επαγγελματίες του κλάδου. Στο προσκήνιο βρίσκονται πολύ γνωστά ονόματα της επιχειρηματικής ζωής: Θωμάς Λαναράς, Δημήτρης Κοντομηνάς, οικογένεια Ευφραίμογλου, Θαν. Αθανασούλης, Σπ. Λάτσης, Θοδ. Φέσσας.

Να μην ξεχνάμε ότι το κράτος έχει πολύ μεγάλη επιρροή σε αυτόν το χώρο. Ο κ. Γ. Αλογοσκούφης είναι ο μέτοχος του ΟΤΕ, του τεράστιου «άσπρου ελέφαντα». Ο κ. Δημ. Σιούφας παίζει σημαντικό ρόλο στα της Tellas. Ο κ. Μιχ. Λιάπης, ίσως και ο κ. Γιάννης Αγγέλου, θα επιλέξουν τη νέα ηγεσία της ΕΕΤΤ, η οποία θα παίξει καθοριστικό ρόλο στις νέες ισορροπίες μεταξύ των εταιριών.

Δύο τουλάχιστον ισχυροί επενδυτικοί πόλοι διερευνούν την αγορά τηλεπικοινωνιών για τον εντοπισμό συμφέροντος deal, δεδομένου ότι διαφαίνεται έντονη πίεση για ανακατατάξεις. Η σκακιέρα είναι ανοικτή σε κινήσεις, καθώς ορισμένοι εναλλακτικοί πάροχοι νιώθουν αυξημένη πίεση στα χρηματοοικονομικά τους, ενώ όλοι περιμένουν τις πρωτοβουλίες της διοίκησης του ΟΤΕ.

Ορισμένοι που επένδυσαν τα προηγούμενα χρόνια κεφάλαια στις τηλεπικοινωνίες διαπιστώνουν ότι δεν έχουν την επιθυμητή απόδοση και εξετάζουν την προοπτική αποχώρησης. Η διαθεσιμότητα, απ' την άλλη πλευρά, κάποιων κεφαλαίων της τάξης του 1 δισ. ευρώ που θα μπορούσαν να εξετάσουν επένδυση στον κλάδο των τηλεπικοινωνιών, είναι ένα άλλο στοιχείο που μπορεί να λειτουργήσει ως καταλύτης μέσα στους επόμενους μήνες.

Τα προηγούμενα χρόνια είχαν συζητηθεί ορισμένα ισχυρά deals, τα οποία όμως δεν προχώρησαν, ίσως γιατί ήταν πρόωρο. Πριν από 4-5 χρόνια ο κ. Σ. Κόκκαλης μαζί με έναν άλλο ισχυρό Έλληνα επιχειρηματία, είχαν προχωρημένες συζητήσεις για την από κοινού εξαγορά μιας μεγάλης εταιρίας. Το εναλλακτικό σενάριο της συγχώνευσης Ιντρακόμ -

ΟΤΕ είχε αναστείλει εκείνο το σχέδιο. Ο έτερος Έλληνας επιχειρηματίας προχώρησε μόνος του, αλλά προέκυψαν δυσκολίες στις συζητήσεις, έως και ζητήματα επικοινωνίας. Ένα πιο πρόσφατο σχέδιο αφορούσε τη συγχώνευση του κυπριακού οργανισμού τηλεπικοινωνιών με τη FORTHnet, που ως δεύτερη πράξη θα είχε τη συγχώνευση του όλου σχήματος με την Telias. Το σχέδιο άλλαξε για μια σειρά λόγους, ένας εκ των οποίων ήταν η επιλογή της κυπριακής κυβέρνησης να αξιοποιήσει με άλλον τρόπο τα διαθέσιμα της ΑΤΗΚ.

Το κλειδί για το νέο κύκλο deals αποτελούν 2-3 αδύναμοι κρίκοι στον τομέα των επιχειρήσεων, καθώς και μια δεξαμενή διαθέσιμων κεφαλαίων που αναζητούν ικανοποιητικό πεδίο επένδυσης.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Το νέο πλαίσιο για τις τηλεπικοινωνίες πρόκειται για μια προσπάθεια των τελευταίων ετών που οδήγησε στην αποτελεσματική υλοποίηση της απελευθέρωσης της αγοράς και την εδραίωση του ανταγωνισμού προς όφελος πάντα του πολίτη. Επιγραμματικά έχουμε

- i. δημιουργία ενός σταθερού και πλήρους νομικού πλαισίου που δημιουργεί συνθήκες ασφάλειας για τις επενδύσεις
- ii. ανάπτυξη των επενδύσεων και δημιουργία νέων θέσεων εργασίας όχι μόνο στον τομέα των τηλεπικοινωνιών αλλά και σε ένα σύνολο γειτονικών αγορών που έχουν σχέση με τη διανομή των προϊόντων, τον εξοπλισμό, το περιεχόμενο, την παροχή υπηρεσιών
- iii. επίτευξη τιμών που διευκολύνουν την διάδοση των υπηρεσιών προς όφελος των καταναλωτών
- iv. νοικοκύρεμα του σημαντικού προβλήματος των ραδιοσυχνοτήτων, καταγραφή των κεραιών και θεσμοθέτηση διαδικασίας αδειοδότησης και εποπτείας.

- v. Υλοποίηση ενεργειών για την προμήθεια της αναγκαίας υλικοτεχνικής υποδομής για την ασφάλεια στην χρήση των ραδιοσυχνοτήτων και την εποπτεία.
- vi. ταχύτητα και αποτελεσματικότητα στην διεκπεραίωση αιτημάτων επιχειρήσεων και πολιτών και μείωση της γραφειοκρατίας.
- vii. καινοτόμες παρεμβάσεις στο νομοθετικό πλαίσιο για τα Ονόματα Χώρου και τις Ηλεκτρονικές Υπογραφές
- viii. ουσιαστική συμμετοχή στις κοινοτικές διαδικασίες για την υλοποίηση του νέου κοινοτικού πλαισίου.

Η απελευθέρωση προϋποθέτει εμπιστοσύνη του καταναλωτή και του επενδυτή στους θεσμούς, προϋποθέτει αξιοπιστία των δημοσίων αρχών, προϋποθέτει αμοιβαίο σεβασμό και αποφασιστικότητα, προϋποθέτει ταχύτητα αντίδρασης χωρίς αιφνιδιασμούς, προϋποθέτει δυνατότητα επιβολής μέτρων προστασίας του αδυνάτου.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΑ:

1. άρθρο Π. Μάργαρης: OTE, Forthnet, Tellas, τρεις «κρατικές» τηλεπικοινωνιακές εταιρίες,
2. Αντώνιος Μανιάτης ,Δίκαιο των τηλεπικοινωνιών ,εκδόσεις Σακκουλά ,
3. Φ.Μ. Σπαθόπουλος /N.IN Φραγκάκης ,Κοινοτικές και Εθνικές Ρυθμίσεις στον Τομέα των Τηλεπικοινωνιών ,Εξελίξεις και Προοπτικές ,Εκδόσεις Σακκουλά 1998,
4. Θεόφιλου Τερροβίτη ,Απελευθέρωση της αγοράς των τηλεπικοινωνιών :επιπτώσεις στην απασχόληση του κλάδου , επιστημονικού ερευνητή ΚΕΠΕ ,Αθήνα 2002 ,
5. Ε.Κανελλοπούλου, Τηλεπικοινωνίες στην Κοινωνία της Πληροφορίας ,Εκδόσεις Σακκουλά Αθήνα Θεσσαλονίκη 2003,

6. Ε BUSINESS FORUM 23-07-04 ,ΕΙΣΗΓΗΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΥΠΟΒΟΛΗΣ του ΣΥΝΟΛΙΚΟΥ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ-ΜΕΛΕΤΗΣ της Ομάδας Εργασίας ΣΤ1, «Θεσμικό πλαίσιο για Ηλεκτρονική Επικοινωνία και Δικτυακή Οικονομία με έμφαση στη διάθεση & προσφορά Νέων Υπηρεσιών-Εφαρμογών ,Δρ. Ιωάννης Π. ΧΟΧΛΙΟΥΡΟΣ ,Ph.D., M.Sc., Ηλεκτρολόγος Μηχανικός Τηλεπικοινωνιών, Γιώργος Ε. ΤΣΑΠΡΟΥΝΗΣ, Δικηγόρος, LL.M, Δίκαιο Κοινωνίας Πληροφοριών και Τηλεπικοινωνιών ,
7. ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΝ ΤΥΠΟΥ ,2629η σύνοδος του Συμβουλίου, Μεταφορές, Τηλεπικοινωνίες και Ενέργεια Βρυξέλλες, 9-10 Δεκεμβρίου 2004 Πρόεδρος κ. Laurens Jan BRINKHORST Υπουργός Οικονομικών των Κάτω Χωρών ,κα Karla PEIJS Υπουργός Μεταφορών, Δημοσίων Έργων και Διαχείρισης των Υδάτων των Κάτω Χωρών,
8. Οδηγία 2002/19/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του συμβουλίου της 7ης Μαρτίου 2002], Οδηγία 2002/21 (οδηγία πλαίσιο), σχετικά με κοινό κανονιστικό πλαίσιο για δίκτυα και υπηρεσίας ηλεκτρονικών επικοινωνιών.
9. Οδηγία 2002/19 (οδηγία για την αδειοδότηση), για την αδειοδότηση δικτύων και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών.
- 10.Οδηγία 2002/20 (οδηγία για την πρόσβαση), σχετικά με την πρόσβαση σε δίκτυα ηλεκτρονικών επικοινωνιών και συναφείς ευκολίες, καθώς και για τη διασύνδεση.
- 11.Οδηγία 2002/22 (οδηγία καθολικής υπηρεσίας), για την καθολική υπηρεσία στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες.
- 12.Οδηγία 2002/77 (οδηγία για τον ανταγωνισμό), σχετικά με τον ανταγωνισμό στις αγορές δικτύων και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών.
13. ΗΜΕΡΙΔΑ «ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ: 3 ΧΡΟΝΙΑ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗΣ» Ομιλία του Προέδρου της ΕΕΠ, κ. Εμμ. Γιακουμάκη 9 Δεκεμβρίου 2003,

- 14.**Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, της 19ης Νοεμβρίου 2004: «Προκλήσεις για την ευρωπαϊκή κοινωνία της πληροφορίας μετά το 2005»,
- 15.**Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 808/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Απριλίου 2004, σχετικά με τις κοινοτικές στατιστικές για την κοινωνία της πληροφορίας,
- 16.**Δελτίο τύπου :παρατηρητήριο για την κοινωνία της πληροφορίας :κατάσταση και προοπτικές στον κλάδο Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών στην Ελλάδα. 12/12/2006,
- 17.**Επίσημη Εφημερίδα αριθ. L 143 της 30/04/2004 σ. 0049 – 0055,
- 18.**2438η σύνοδος του Συμβουλίου ,ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ ΚΑΙ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ, Λουξεμβούργο, 17-18 Ιουνίου 2002,
- 19.**Όγδοη Έκθεση της Επιτροπής σχετικά με την υλοποίηση της δέσμης κανονιστικών ρυθμίσεων για τις τηλεπικοινωνίες: κανονιστικές ρυθμίσεις και αγορές στις ευρωπαϊκές επικοινωνίες κατά το 2002: Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ,Υπηρεσία Επισήμων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, 3.12.2002 ,
- 20.**«Οι τηλεπικοινωνίες στην Ελλάδα χθες και σήμερα. Τηλεφαρμογές», εργασία από την ομάδα εργασίας της Γ' Γυμνασίου του Νέου Σουλίου κατά το σχολικό έτος 2001-2002,
- 21.**Άρθρο N. Σουγκαρτ :απελευθέρωση τώρα!
- 22.**Το BHMA, 12/11/2000 .ΑΦΙΕΡΩΜΑ Τα 10 χρόνια που άλλαξαν τις τηλεπικοινωνίες ,
- 23.**Το BHMA, 27/07/2003,
- 24.**Το BHMA, 07/10/2001,
- 25.**Το BHMA, 22/06/2003,
- 26.**Το BHMA, 16/10/2005 ,
- 27.**Το BHMA, 24/07/2005,

- 28.Μ. ΓΙΑΚΟΥΜΑΚΗΣ:** Οι τηλεπικοινωνίες στο έτος της ανταγωνιστικότητας .
- 29.** Συνέντευξη , Γιάννης Καλογήρου ,επίκουρος καθηγητής στο ΕΜΠ και τ. Ειδικός γραμματέας για την Κοινωνία της Πληροφορίας ,
- 30.** Σκέψεις για το παρελθόν και το μέλλον των τηλεπικοινωνιών από τον Nicholas Negroponte.(Σημειώσεις από την ομιλία του στο Telecommunications Summit 2002 στις 25/1) Prepared in December 2005 by Teligen,Harris Interactive,
- 31.** Άρθρο ,Γεώργιος Κ. Μπήτρος ,καθηγητής του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών. Το BHMA, 12/11/2000 , Σελ.: D19,
- 32.** ΤΕΧΝΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΜΕΤΡΟΥ 4.1: «Ανάπτυξη μηχανισμών για την εφαρμογή του θεσμικού πλαισίου και την ενίσχυση του ανταγωνισμού»,
- 33.** Ενημερωτικό δελτίο ΤΕΕ ,Τεύχος 2113 - Δευτέρα 7 Αυγούστου 2000
- 34.** Weekly Telecom Τεύχος 40 – 2005,
- 35.** Κοντοβαζανίτης Θεόδωρος Χ. Η συμβολή του κοινοτικού δικαίου του ανταγωνισμού στη διαμόρφωση του νομικού πλαισίου των τηλεπικοινωνιών .Σάκκουλα, 1993 ,
- 36.** Haykin, Simon (1931-), Συκάς, Ε. Δ. ,Συστήματα επικοινωνίας, Παπασωτηρίου ,1995 ,
- 37.** Κωνσταντίνου, Φ., Καψάλης, Χ., Κώτης, Π. , Εισαγωγή στις τηλεπικοινωνίες , Παπασωτηρίου,
- 38.** Rehahn, J.P ,Τηλεπικοινωνίες : τετράγλωσσο λεξικό τηλεπικοινωνιακής ορολογίας Αγγλικά-Γερμανικά-Γαλλικά-Ελληνικά= Telecommunications English German French Greek, with about 17.000 entries ,Γλώσσημα, 1995
- 39.** Οργανισμός Τηλεπικοινωνιών Ελλάδος, Βαλεοντής, Κ. ,Γενική και ειδική τηλεπικοινωνιακή ορολογία ,ΟΤΕ, 1998,
- 40.** Δεληχάτσιος, Αντώνιος Α., Πανεπιστήμιο Πειραιώς. Τμήμα Χρηματοοικονομικής και Τραπεζικής Διοικητικής :Εξαγορές,

συγχωνεύσεις και στρατηγικές συμμαχίες στις τηλεπικοινωνίες , 2003 ,

- 41.** Ανυφαντής, Γεώργιος Π., Πανεπιστήμιο Πειραιώς. Τμήμα Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων: Σύγκριση του Οργανισμού Τηλεπικοινωνιών Ελλάδος με τα άλλα εναλλακτικά δίκτυα σταθερής τηλεφωνίας στην Ελλάδα. (μέσω ερωτηματολογίων), 2005 ,
- 42.** Ταβλάκη Έλενα Λ., Πανεπιστήμιο Πειραιώς. Τμήμα Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων:Στρατηγική σύγκριση ανταγωνιστικότητας (benchmarking) τηλεπικοινωνιακών οργανισμών , 2002 ,
- 43.** Στυλιανόπουλος, Πάνος Μ. :οι Τηλεπικοινωνίες στην Ελλάδα και τον κόσμο : η απελευθέρωση των Τηλεπικοινωνιακών Υπηρεσιών στην Ε.Ε. και την Ελλάδα, οι μεγαλύτεροι Τηλεπικοινωνιακοί οργανισμοί του Κόσμου, οι παγκόσμιες Συμμαχίες και ο .Τ.Ε. , 1998

ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ :

1. Report on Telecoms Price Developments from 1998-2005, produced for European Commission Directorate General for Information Society ,
2. Chapter 1 of the book Pricing Communication Networks: Economics, Technology and Modeling ,Wiley, 2003 , by C . Courcoubetis and R.WERBER ,
3. European commission 1999 . Fifth Report on the implication of the telecommunication Regulatory Package ,COM (1999) ,Brussels ,
4. COMMUNICATIONS outlook , Paris ,

5. communications review
6. Pierre Larouche ,competition law and regulation in European Communications.
7. Telecommunications :the EU law review,

ΔΙΚΤΥΑΚΟΙ ΧΩΡΟΙ

1. <http://www.ipa.go.jp/security/rfc/RFC2246-01EN.html>
2. <http://dhillman.com/theplace/webdevel/security/ssl.htm>
3. <http://www.ietf.org/rfc/rfc3161.txt>
4. <http://retep.org/retep/3161/rfc.do>
5. http://www.broad-band.gr/content/events/docs/broadband_content_vfc.doc
6. <http://www.W3.org/Signature>
7. <http://www.W3.org/Encryprion>
8. <http://xkms.entrust.com/xkms/index.htm>
9. <http://www.awprofessional.com/>
10. VOCAL (<http://www.vocal.com/>)
11. <http://www.gssnet.com>
12. JAX-RPC/XML (<http://java.sun.com/xml/jaxrpc/index.html>)
13. JAX-RPC/WEBSERVICES

(<http://java.sun.com/webservices/docs/ea1/tutorial/doc/JAXRPC.html>)
14. WEBSERVICES (<http://www.webservices.org>)
15. Raghu Ramakrishnan-Johannes Gehrke, "Συστήματα Διαχείρισης Βάσεων Δεδομένων", Εκδόσεις Τζόλα, δεύτερη έκδοση, 2001.
16. Andrew S. Tanenbaum "Δίκτυα Υπολογιστών", Εκδόσεις Παπασωτηρίου, τρίτη έκδοση, 2002.
17. Δουληγέρης Χ.- Μαυροπόδη Ρ.- Κοπανάκη Ε., "Τεχνολογίες Διαδικτύου", 2004.
18. OASIS (<http://www.OASIS.org>)

19. IETF (<http://www.IETF.org>)
20. <http://mobileoffice.co.za/main.htm>
21. <http://www.gsmworld.com/technology/gsm.shtml>
22. <http://www.gsmworld.com/technology/gprs/guidelines.shtml>
23. <http://www.umts-forum.org>
24. <http://www.ericsson.com/technology/>
25. <http://www.protocols.com/pbook/cdpd.htm>
26. IEEE (<http://ieee.org>)
27. <http://epdweb.engr.wisc.edu>
28. <http://www.gsmworld.com/technology/mms/index.shtml>
29. <http://www.cdg.org/technology/2g.asp>
30. <http://www.arib.or.jp/mmac/e/>
31. <http://www.wlana.org/index.htm>
32. <http://www.networkcomputing.com>
33. <http://www.businessweek.com>
34. SUN (<http://www.sun.com>)
35. <http://www.bluetooth.com/>
36. <http://www.sysopt.com/articles/bluetooth/>
37. <http://www.tetramou.com/>
38. <http://www.dectweb.com/DECT.htm>
39. <http://www.telecomservices-ire.com/dechelp.html>
40. <http://www.cwt.vt.edu/faq/is95.htm>
41. <http://www.jhu-oei.com/t331.htm>
42. <http://www.itu.int/ITU-T/imt-2000/>
43. <http://www.radio.gov.uk/topics/pmc/consult/cordless/cordless.htm>
44. http://www.webopedia.com/TERM/S/Shared_WAP.html
45. <http://www.irda.org/>
46. <http://www.irda.org/>
47. <http://standards.ieee.org/>
48. <http://www.nwfusion.com/>

49. <http://www.iec.org/online/tutorials/>
50. <http://www.lmdswireless.com/faq.html>
51. <http://www.diffuse.org/FP4-A-M.html>/MOTIVATE
52. <http://www.its.bldrdoc.gov/projects/devglossary/t1g2k.html>
53. <http://www.iridium.com>
54. <http://www.webopedia.com>
55. <http://www.3g.co.uk/>
56. <http://delson.org/wc/call.htm>
57. http://www.worlddab.org/dab/aboutdab_home.htm
58. <http://glossary.its.bldrdoc.gov/htdig/search.html>
59. <http://www.webopedia.com>
60. www.cordis.lu/fp6
61. <http://www.tee.gr/online/news/2000/2132>
62. http://europa.eu.int/information_society/programmes/eten/index_en.htm
63. <http://www.cordis.lu/ist>

